

EVALUERING DANMARK REDDER LIV

FirstAED

Østifterne
støtter omtanke

REGION
SJÆLLAND

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	5
RESUMÉ AF PROJEKTET	6
BAGGRUND OG TILBLIVELSE AF PROJEKTET	6
FORMÅL MED PROJEKTET	7
PROJEKTINDHOLD	7
SUCCESKRITERIER	9
EVALUERING AF DANMARK REDDER LIV	10
OPFYLDELSE AF MÅLSÆTNING	10
KOMMUNIKATION OG SYNLIGGØRELSE AF PROJEKTET	10
FØRSTEHJÆLPERE	11
Månedssstatistik juli 2018 – marts 2019 over antal udkaldte førstehjælpere pr. hjertestop	11
Udkald	16
Psykisk påvirkning og behov for debriefing	16
Uddannelse	16
Alder	18
Geografi	18
TEKNOLOGI	20
Bliver der kaldt inden for en korrekt afstand i forhold til hjertestoppet, så førstehjælperne bliver kaldt, når det er mest relevant i.f.t. ambulancens ankomst?	20
Førstehjælpers aktivering af smartphone app'en?	20
Er smartphone app'en brugervenlig?	20
Er informationsmaterialet for smartphone app'en brugervenligt nok?	21
Er kommunikationen med AMK Vagtcentralen god / tilstrækkelig?	22
Hvordan har tilmelding, information og modtagelse som frivillig været i Danmark Redder Liv.	22
EFFEKT (KORTSIGTET)	23
Hvordan har førstehjælpernes samspil været med den øvrige præhospitale indsats.	23
Brug af hjertestartere v/ AED Centret, Odense Universitetshospital	24
Hvilken effekt har projektet haft på antallet af personer i regionen, som kan yde førstehjælp?	25
Hvilken interesse har borgerne udvist for projektet i forhold til frivillighed, klyngedannelse, tryghed i nærområde?	25
Diverse statistik og grafer omkring udkald med afsæt i indsatsjournaler	26
JUSTERINGER, SOM ER SKET UNDERVEJS	28
Kriterier for godkendelse som førstehjælper	28

Tilmeldingsprocedure	28
Velkomstpakke / Udstyr til førstehjælperne	28
Smartphone app'en	29
KONKLUSION	30
BILAG	33
Bilag 1 - Spørgeskemaundersøgelse	33
Bilag 2 - Report fra FirstAED, Region Sjælland	41
Bilag 3 - Report fra First AED, Region Syddanmark	50

INDLEDNING

Danmark Redder Liv (DRL) er blevet til i et samarbejde mellem Region Sjælland, Region Syddanmark, FirstAED, Østifterne og Dansk Folkehjælp. Efter en testperiode i udvalgte områder blev projektet med forsinkelse lanceret medio 2018, så det dækkede hele Region Sjælland og Region Syddanmark. Projektet var planlagt til at vare 20 måneder og er derfor ved at nå sin afslutning, hvorfor nærværende evalueringsrapport er blevet udarbejdet til præsentation for de respektive regionsråd.

Alle statistikoplysninger om førstehjælperne er status pr. 3. april 2019. Alle statistikoplysninger om udkald er status pr. 31. marts 2019.

For at belyse førstehjælpernes oplevelse af DRL, er der udsendt et spørgeskema, hvor der er indkommet 1.387 besvarelser ud af 3.257 mulige og dermed en svarprocent på 43%. Rapporten er vedlagt som bilag 1. De bemærkninger, som er kommet ind, er samlet i nogle få overvejende udsagn, som indgår under de relevante punkter. Derudover har der været individuelle svar, som er subjektive, hvorfor de ikke har relevans for evalueringen af projektet.

RESUMÉ AF PROJEKTET

BAGGRUND OG TILBLIVELSE AF PROJEKTET

Hurtig indsats med livreddende førstehjælp er helt afgørende for borgerens/patientens overlevelseschance og mulighed for at overleve uden mén. Det er erfaringen, at overlevelseschancerne for en hjertestop patient uden kvalificeret genoplivende behandling falder med 10% pr. minut.

DRL retter sig mod at øge førstehjælpsberedskabet i nær- og yderområder og målet er at øge antallet af overlevende efter hjertestop. Ved at uddanne borgerne i førstehjælp og via smartphone applikation at udkalde dem, øges sandsynligheden for at genoplivende førstehjælp ydes inden for de første fire-fem minutter. Ifølge Dansk Hjertestopregister vil 1 ud af 8 overleve, hvis der gives kvalificeret førstehjælp, mens der kun overlever 1 ud af 30, hvis der ikke ydes førstehjælp.

Da projektet blev udarbejdet var der registreret 15.421 hjertestartere, men kun 6.498 af dem var tilgængelige hele døgnet. Da det er væsentligt, at hjertestarteren kan tages i anvendelse inden for de første minutter, er det vigtigt, at der findes en hjertestarter i umiddelbar nærhed, og at den er tilgængelig døgnet rundt og i weekender. Halvdelen af alle hjertestop i Danmark sker nemlig efter fyraften, og hovedparten (72,2%) sker i private hjem. Desværre er det kun i 4,4% af hjertestoptilfældene, at der anvendes en hjertestarter. Dette kan bl.a. hænge sammen med afstanden til en tilgængelig hjertestarter. Hvis vi ønsker at øge den samlede procentdel, som overlever hjertestop, er det nødvendigt at gøre en særlig indsats omkring overlevelse af hjertestop i eget hjem. Danmark Redder Liv har derfor også fokus på at øge tilgængeligheden og brugen af hjertestartere.

I dag er borgerne i de mindre landsbysamfund mere end nogensinde klar over, at de selv er nødt til at gøre en aktiv indsats for at bevare deres samfund, og gøre det til et spændende, attraktivt og godt sted at bo for dem og deres familie. Dette gør de også i vid udstrækning med gode initiativer til bevaring af skole, købmand og et alsidigt foreningsliv. Men det er samtidig af væsentlig betydning for dem, at de kan føle sig trygge og ved, at hjælpen kan være fremme i løbet af få minutter, hvis uheldet er ude, ligesom dette er et væsentligt tema hos potentielle tilflyttere til området.

Med projektet får borgere mulighed for at kunne redde deres familiemedlemmer, naboer eller andre, som kommer ud for et hjertestop. De vil via en smartphone app kunne tilkaldes fra alarmcentralen og være fremme inden for få minutter. På Langeland, hvor en smartphone app og 100 hjertestartere har været anvendt siden 2012, er den første førstehjælper i gennemsnit fremme inden for 4 minutter efter udkald fra app. Førstehjælperen kan påbegynde hjerte-lungeredning, samtidig med at en anden førstehjælper henter hjertestarteren, og en tredje førstehjælper er on-site koordinator. På denne måde bliver førstehjælpen kvalificeret, effektiv og hurtig.

Dansk Folkehjælp vil med projektet gerne støtte op om borgernes indsats og initiativ samt medvirke til at øge overlevelsesprocenten ved hjertestop i såvel det offentlige rum som i og omkring eget hjem. Projektet kan samtidig være medvirkende til, at den samlede overlevelsesprocent ved hjertestop i Danmark også stiger.

Sikring af hurtig førstehjælp ved hjertestop vil ikke alene resultere i en større overlevelses- og helbredelseschance, men kan også medvirke til færre udgifter til langvarige behandlinger af hjertestoppatienter, plejehjemsophold og pensioner. Tal fra Dansk Hjertestopregister fortæller, at blandt de personer, som overlever et hjertestop og er i arbejde forud for hjertestoppet, vil 76% vende tilbage til arbejdet.

Sikring af hurtig førstehjælp ved hjertestop skaber større tryghed blandt borgere i landkommunerne og de små landsbysamfund i yderområderne.

FORMÅL MED PROJEKTET

Projektet blev startet op i Region Syddanmark og Region Sjælland med det formål at forbedre chancen for at overleve et hjertestop.

For borgere, der bor i områder, hvor responstiden for ambulancen er forholdsvis lang, vil projektet medvirke til at øge trygheden. For potentielle tilflyttere vil det - inden beslutningen om flytning tages - være af stor betydning at vide, at hjælpen vil være hurtigt fremme ved ulykker og hjertestop. På denne måde vil projektet også kunne bidrage positivt til at styrke trygheden i yderområder og landsbysamfund.

PROJEKTINDHOLD

Gennem projektet hverves og uddannes førstehjælpere til DRL. Ved projektets start var kriterierne for at blive optaget som førstehjælper i DRL, at personen minimum havde gennemført et 7 timers førstehjælpskursus fra Dansk Førstehjælpsråd, som var maksimum 2 år gammelt eller, at personen havde en sundhedsfaglig uddannelse, der blev vedligeholdt via sit arbejde. Kategorierne her var følgende:

- Læge
- Sygeplejerske
- Politi
- Brandfolk
- Ambulanceredder
- Forsvar/Hjemmeværn/Beredskab (som har førstehjælpsfaglig uddannelse)
- Samarit
- Akuthjælper (som har permanent tilknytning til regionernes akuthjælperordning)

Den enkelte frivillige skulle underskrive en frivilligaftale, hvor der blandt andet pålægges tavshedspligt og accept af sporing, før endelig godkendelse.

I hver kommune etableres kontaktpersoner, således at førstehjælperne får et lokalt netværk.

Førstehjælperne i projektet er dækket af Dansk Folkehjælps forsikring for frivillige, som dækker lovpligtig og frivillig ansvarsforsikring samt erhvervsskade. Disse er således knyttet til Dansk Folkehjælp.

Forsikring

Ved egen personskade vil førstehjælperen være omfattet af Dansk Folkehjælps frivilligforsikring, som dækker lovpligtig og frivillig ansvarsforsikring samt erhvervsskade. Ved personskade på andre, vil førstehjælperen være dækket af patientskedeforsikringen.

Ved tingskade på andres ting under indsatsen dækker Dansk Folkehjælps forsikring.

Ved tingskade på egne ting under indsatsen er førstehjælperen/førstehjælperens forsikring selv ansvarlig.

Ovenstående er ligeledes gældende ved indsats i arbejdstiden.

Debriefing

I forbindelse med traumatiske hændelser vil frivillige være i risiko for langvarige eller kroniske psykiske følgevirkninger. Debriefing har til hensigt at forebygge eller reducere sådanne symptomer.

Debriefing i denne sag vil være ved traumatiske hændelser i forbindelse med at blive kaldt ud for at yde førstehjælp og skal ydes individuelt telefonisk.

Målet er:

- At forhindre unødvendige følgevirkninger
- At fremskynde den normale dæmpning af følgevirkningerne.
- At fremme en oplevelse af kontrol med situationen.
- At give plads til en følelsesmæssig reaktion.
- At normalisere den pågældendes erfaringer og oplevelser.
- At sikre hjælp telefonisk, så længe de har behov for det

Der er tegnet forsikringsabonnement for debriefing og psykolog støtte, hvor førstehjælperne kan komme til at snakke med en fagprofessionel. Abonnementet dækker følgende:

- Hotline omfattende korterevarende rådgivning
- Døgnåbent alle årets dage
- Samtaler af typisk 20-40 minutters varighed

Såfremt der er behov for yderligere psykologhjælp, skal denne dækkes af de frivilliges egen sundhedsforsikring.

Opgavebeskrivelse

Opgaverne for de tre parter i projektet er beskrevet nedenfor:

Dansk folkehjælp vil i projektperioden løse nedenstående opgaver:

- Deltage i styregruppe i projektperioden
- Dialog med kommuner om etablering af førstehjælperne i kommunerne
- Administration
 - Af førstehjælperne
 - Indhentning af underskrevet samarbejdsaftale, herunder visitation (instruktøren).
 - Registrering af førstehjælper i database
 - Udstedelse af børneattest
 - Tilmelding til forsikring / debriefing
 - Opkobling på smartphone APP (i samarbejde med vagtcentral)
 - Kontrol af kompetencer
 - Ved tilmelding
 - Udsendelse af reminder om vedligeholdelseskursus
 - Tjekke, om førstehjælperen tager kurset/består
 - Udmelde i database
 - Beklædning frivillige (trafikvest)

- Almindelig support af førstehjælpere
 - Almindelig support af borgere, pårørende og andre
 - Almindelig support af øvrige interessenter
 - Almindelig support af lokalafdelinger og lokale aktivitetsgrupper/klynger
 - Pressehåndtering
- Af lokal kontaktperson
 - Identificering af lokalområde (i samarbejde med region og kommuner)
 - Identificering af kontaktperson
 - Afholdelse af informationsmøde (i samarbejde med region og kommuner)
 - Almindelig support af kontaktperson
 - Pressehåndtering ift. frivillige tilknyttet til ordningen

Medvirkende region vil i projektperioden løse følgende opgaver:

- Deltage i styregruppe i projektperioden
- Lægge ledelse af projektet
- Godkendelse af uddannelsesprogram
- Løbende administrative/kommunikative opgaver der støtter op om projektet, herunder fremlæggelse af projektet mhp politisk godkendelse og regional medfinansiering
- Tekniske tilpasninger af regionens IT-disponeringssystem og udkaldssystem af førstehjælpere
- Oplæring af personale på AMK-vagtcentralen til ny type udkald af førstehjælpere til de valgte akutte tilstande

FirstAED vil i projektperioden løse følgende opgaver:

- Deltage i styregruppe i projektperioden
- Etablering af teknisk løsning, så førstehjælpere kan udkaldes til hjertestop
- Teknisk support

SUCCESKRITERIER

- At der tilknyttes 1.600 førstehjælpere til Danmark Redder Liv i hver region.
- At der opnås et gennemsnitligt deltagerantal på 13 på førstehjælpskurserne.
- At samtlige deltagere tilknyttes vagtcentralernes tilkaldesystem.
- At overlevelsesprocenten ved hjertestop uden for sygehus øges i projektperioden.

EVALUERING AF DANMARK REDDER LIV

OPFYLDELSE AF MÅLSÆTNING

Et af målene i projektet var at hverve 1.600 førstehjælpere i hver region til projekt Danmark Redder Liv (DRL). Dette mål må siges stort set at være nået, idet Region Sjælland har tilknyttet 1.577 førstehjælpere og Region Syddanmark har tilknyttet 2.061 førstehjælpere pr. 3. april 2019.

På førstehjælpskurserne har der været et gennemsnitligt deltagerantal på 12,2 frivillige. Der afvikles i alt 218 kurser i de to regioner. Der kan deltage op til 16 frivillige på et hold, så taget i betragtning, at kurserne er gratis og dermed ikke er forpligtende for deltagerne, er deltagertallet acceptabelt. Desværre har det vist sig, at en del af deltagerne ikke efterfølgende bliver tilknyttet som førstehjælper i DRL, eller springer fra umiddelbart efter. Det gennemsnitlige tal er på 8,4, som bliver førstehjælper i DRL. Dette er hovedsagelig fra kurser, som er oprettet med baggrund i et lokalt initiativ. For at kurset gennemføres, skal der være 12 deltagere og der er i flere tilfælde tendens til, at der "fyldes op" med borgere, som reelt ikke er interesseret i at blive førstehjælper. Vores erfaring er dog, at meget afhænger af kontaktpersonens engagement i projektet. Er der en stærk kontaktperson, så giver det også en stærk netværksgruppe. På baggrund af disse erfaringer er der i projektperioden strammet op på tilmeldingsproceduren, således at deltagerne allerede ved tilmelding til kurset gøres tydeligt opmærksom på, at kurset er med henblik på at blive førstehjælper i DRL. Tilmeldingen foregår online for alles vedkommende, og de registreres automatisk som førstehjælper i DRL efterfølgende.

KOMMUNIKATION OG SYNLIGGØRELSE AF PROJEKTET

Projektpartnerne Region Sjælland, Region Syddanmark, Dansk Folkehjælp og FirsAED har løbende informeret om Danmark Redder Liv via interne medier, sociale medier, nyhedsmedier mv.

I oktober måned 2018 blev der kørt en mediekampagnen i Region Sjælland med deltagelse af TV Øst, Sjællandske Medier, Folketidende og P4. Hver uge var der en event, som blev omtalt i alle medierne og vi kunne tydeligt se den store interesse på Facebook og på den store tilmelding til kurser, som var oprettet i forbindelse med mediekampagnen. Der blev bragt i alt 104 omtaler af projektet i denne periode. Efter hvervekampagnen var der over 2.000, som blev førstehjælper eller udviste interesse for at blive det. At ikke alle frivillige blev førstehjælper har flere årsager. Nogle har ikke en smartphone med duelig teknologi, nogle "taber modet" når de skal tilmelde sig, nogle mener ikke at de har den fornødne tid, nogle har ikke en bil og vil derfor ikke binde sig til projektet. Dette er blot nogle af de udsagn, som er meldt tilbage.

I uge to i januar 2019 blev der kørt en mindre mediekampagne gennem TV Syd i Region Syddanmark.

Det er helt tydeligt, at omtalen i medier giver en større tilgang af nye førstehjælpere. Dette samt hvis folk har haft hjertestop tæt inde på livet, er nogle af de største motivationsfaktorer for nye førstehjælpere, som ikke har en sundhedsfaglig baggrund.

Der forestår et stadigt løbende arbejde med at kommunikere projektet ud til alle lokalområder og borgere. Dette er vigtigt for at forsætte den løbende rekruttering af nye førstehjælpere.

FØRSTEHJÆLPERE

Månedssstatistik juli 2018 – marts 2019 over antal udkaldte førstehjælpere pr. hjertestop

I projektperioden er antallet af førstehjælpere steget. Jo flere førstehjælpere der er, jo større er sandsynligheden for, at der kan kaldes en førstehjælper inden for 5 km, når der sker et hjertestop. Det har også betydning, at hele regionen er dækket ind, og at der ikke er "hvide pletter" uden førstehjælpere.

Region Syddanmark har opgjort antallet over udkaldte førstehjælpere i oversigt 1. Det ses her, at der i perioden juli 2018 til marts 2019 er et stigende antal førstehjælpere på hjertestopudkaldene. I marts 2019 var det nået op på, at der minimum var en førstehjælper, der havde accepteret udkald i 85% af tilfældene. I 67% af tilfældene havde to førstehjælpere accepteret udkald og i 50% havde tre førstehjælpere accepteret udkald.

Se også figur 1

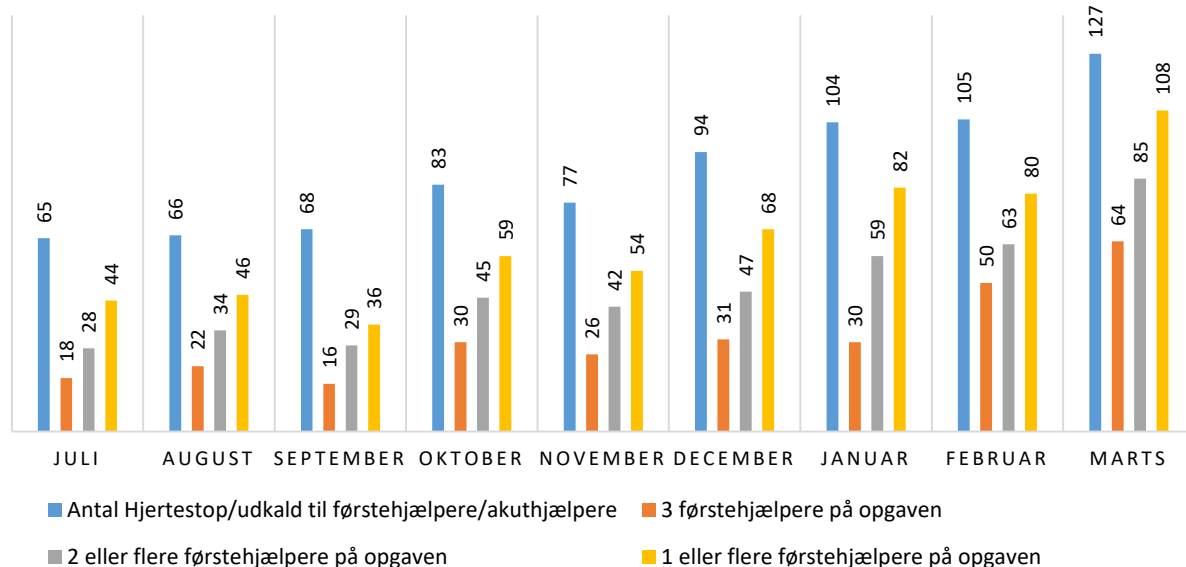
Oversigt over antal førstehjælpere/akuthjælpere til udkald ved hjertestop i Region Syddanmark

	Antal Hjertestop/ udkald til første- hjælpere/akut- hjælpere	3 førstehjæl- pere på opga- ven	2 eller flere førstehjæl- pere på opga- ven	1 eller flere førstehjæl- pere på opga- ven	0 førstehjæl- pere på opga- ven	Antal god- kendte før- stehjælpere
Juli antal	65	18	28	44	21	1.096
Juli %	100%	28%	43%	68%	32%	
August antal	66	22	34	46	20	1.155
August %	100%	33%	52%	70%	30%	
September antal	68	16	29	36	32	1.235
September %	100%	24%	43%	53	47%	
Oktober antal	83	30	45	59	24	1.285
Oktober %	100%	36%	54%	71%	29%	
November antal	77	26	42	54	23	1.395
November %	100%	34%	55%	70%	30%	
December antal	94	31	47	68	26	1.509
December%	100%	33%	50%	72%	28%	
Januar antal	104	30	59	82	22	1.651
Januar %	100%	29%	57%	79%	21%	
Februar antal	105	50	63	80	25	1.772
Februar %	100%	48%	60%	76%	24%	
Marts antal	127	64	85	108	19	1.902
Marts %	100%	50%	67%	85%	15%	
I alt juli - marts antal	789	287	432	577	212	
I alt juli - marts %	100%	36%	55%	73%	27%	

Oversigt 1

Oversigt over antal førstehjælpere/akuthjælpere til udkald ved hjertestop i Region Syddanmark

Figur 1

Region Sjælland har opgjort antallet over udkaldte førstehjælpere i oversigt 2.

Antal udkald til hjertestop pr. måned i Region Sjælland er relativt identisk. Der ses en tydelig tendens til en stigende accept af udkaldene, i takt med at der kommer flere DRL førstehjælpere til samt, at personalet ved vagtcentralen bliver bekendt med udkaldssystemet. Der kan være lidt usikkerhed omkring dataene, idet der var lidt udfordringer i starten med at udfylde indsatsjournalen efter et udkald.

Se også figur 2.

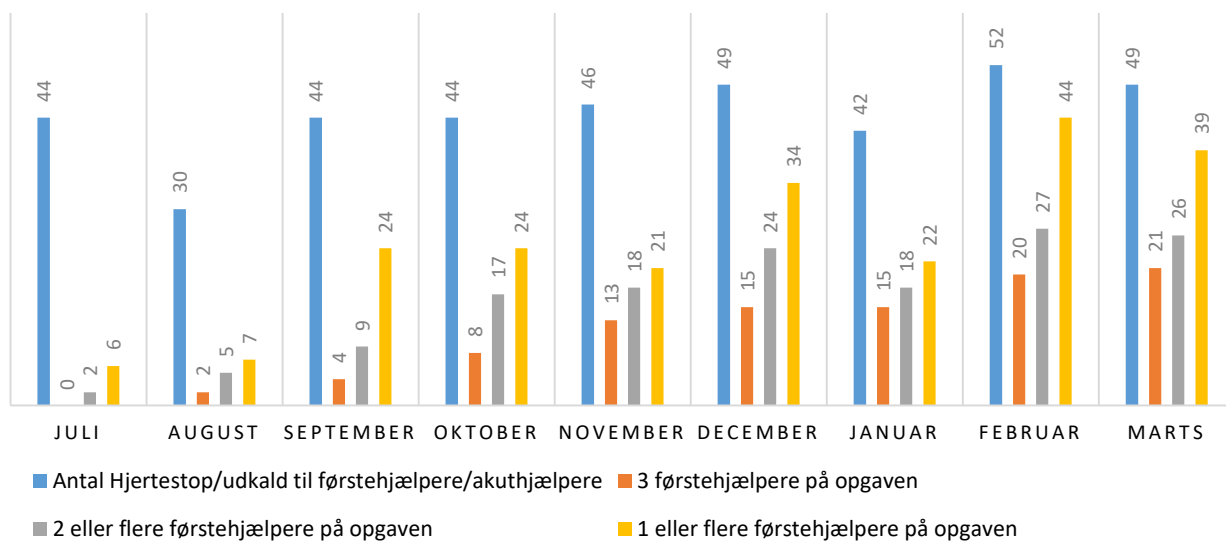
Oversigt over antal førstehjælpere/akuthjælpere til udkald ved hjertestop i Region Sjælland

	Antal Hjertestop/udkald til førstehjælpere/akuthjælpere	3 førstehjælpere på opgaven	2 eller flere førstehjælpere på opgaven	1 eller flere førstehjælpere på opgaven	0 førstehjælpere på opgaven	Antal godkendte førstehjælpere
<i>Juli antal</i>	44	0	2	6	38	364
<i>Juli %</i>		0,0%	5%	14%	86%	
<i>August antal</i>	30	2	5	7	23	418
<i>August %</i>		7%	17%	23%	77%	
<i>September antal</i>	44	4	9	24	20	442
<i>September %</i>		9%	21%	55%	45%	
<i>Oktober antal</i>	44	8	17	24	20	593
<i>Oktober %</i>		18%	39%	55%	45%	
<i>November antal</i>	46	13	18	21	25	667
<i>November %</i>		28%	39%	46%	54%	
<i>December antal</i>	49	15	24	34	15	982
<i>December %</i>		31%	49%	69%	31%	
<i>Januar antal</i>	42	15	18	22	20	1.179
<i>Januar %</i>		36%	43%	52%	48%	
<i>Februar antal</i>	52	20	27	44	8	1.376
<i>Februar %</i>		39%	52%	85%	15%	
<i>Marts antal</i>	49	21	26	39	10	1.517
<i>Marts %</i>		43%	53%	80%	20%	
<i>Udkald i alt</i>	400	98	146	221	179	
<i>Udkald %</i>		25%	37%	55%	45%	

Oversigt 2

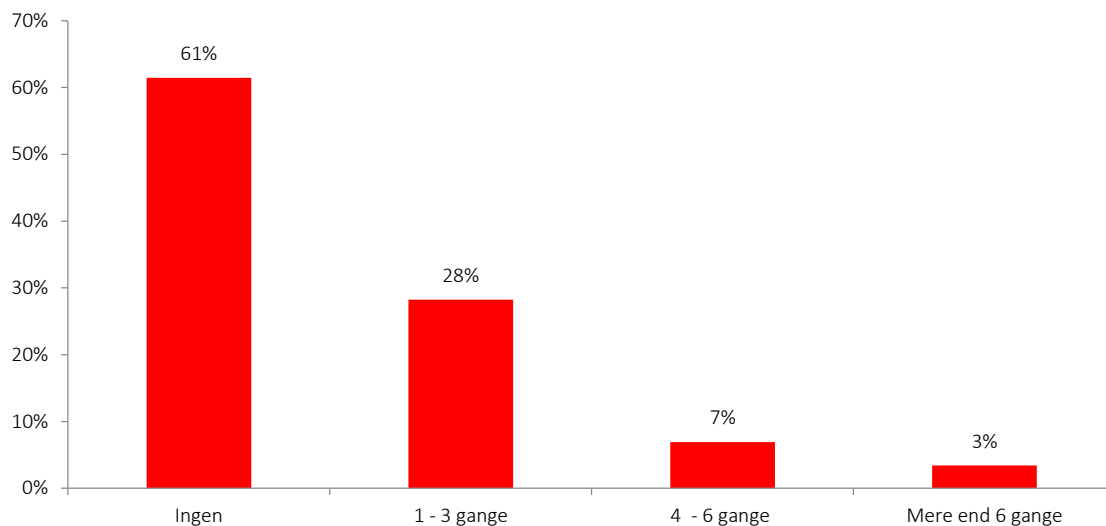
Oversigt over antal førstehjælpere/akuthjælpere til udkald ved hjertestop i Region Sjælland

Figur 2

Udover ovenstående statistik fra regionerne har vi fået tilbagemelding på vores spørgeskema fra førstehjælperne, som nedenstående. Data her er, som nævnt i indledningen, baseret på 1.387 besvarelser ud af 3.257 mulige. Det giver en svarprocent på 43%.

Hvor mange gange har du accepteret udkald og taget afsted på udkaldet?

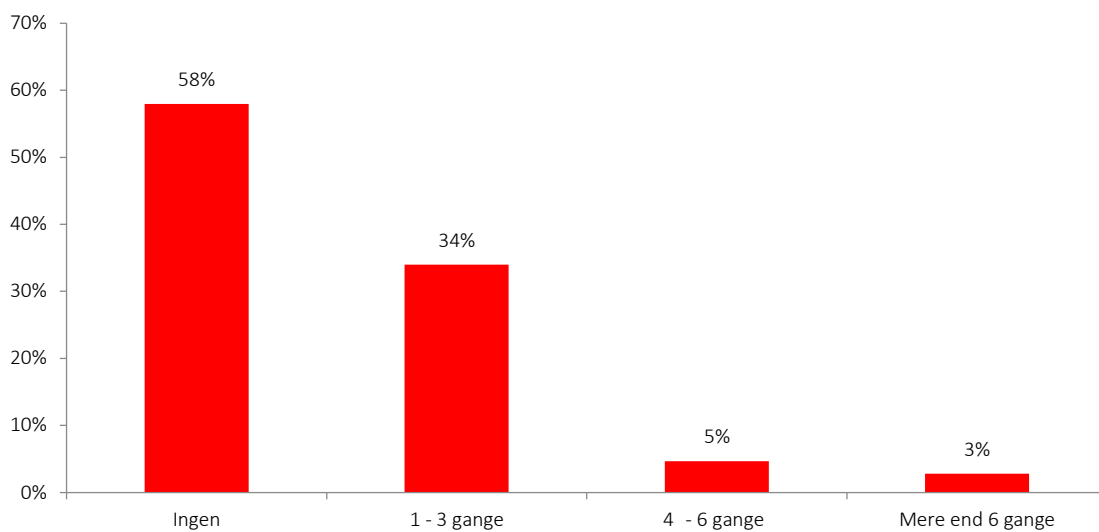

Figur. 3 (1.837 besvarelser)

Ud fra førstehjælpernes tilbagemelding, så har 38% været kaldt ud, heraf 10% mere end 3 gange, se figur 3.

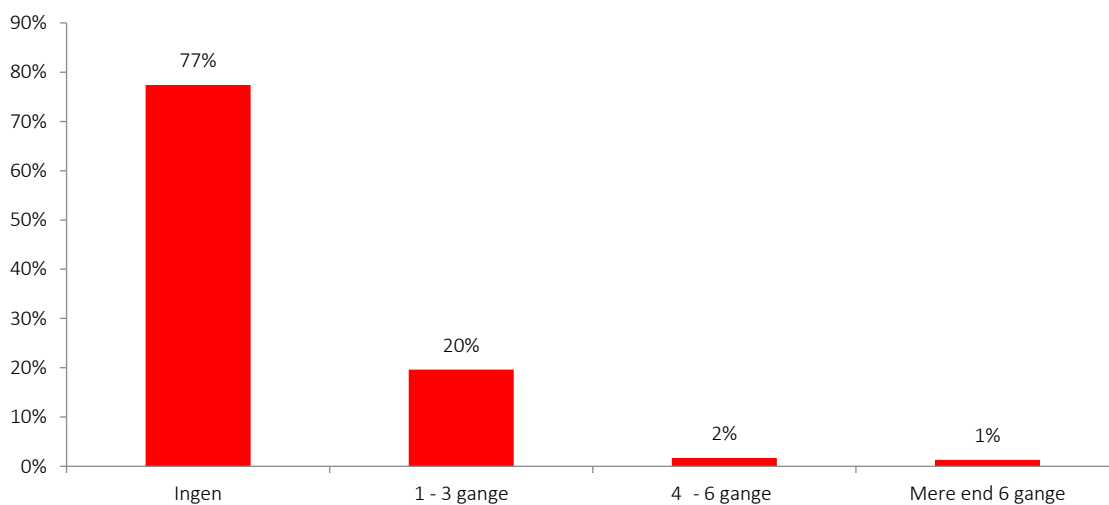
Hvor mange gange har du ydet hjerte-lungeredning?

Figur. 4 (535 besvarelser)

Af de førstehjælpere, som har været kaldt ud, har 42% ydet hjertelungeredning.

Hvor mange gange anvendte du en hjertestarter?

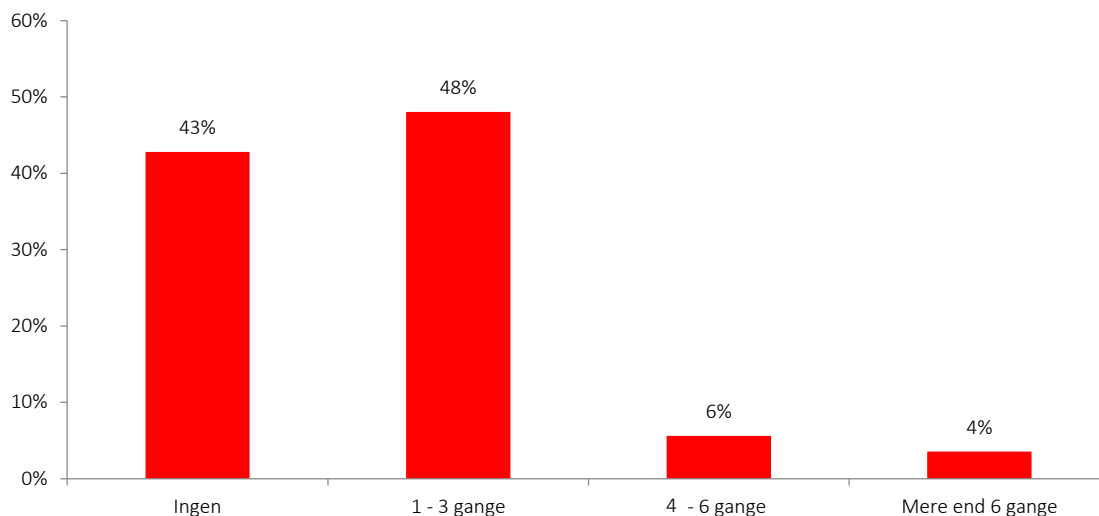

Figur. 5 (535 besvarelser)

Af de førstehjælpere, som har været kaldt ud, har 23% anvendt en hjertestarter, se figur 5.

Hvor mange gange ydede du hjælp på anden vis end den livreddende indsats, taget sig af pårørende, viste vej m.m.?

Figur. 6 (535 besvarelser)

Der er 57% som har ydet hjælp på anden vis, se figur. 6 Grundlaget for figur. 4-6 er 535 førstehjælpere, som har accepteret og taget afsted på et udkald ud af de samlede 1.387 besvarelser i alt.

Udkald

I FirstAED's rapport (bilag 2 og 3) ses, at der i begge regioner er omkring 70%, hvor det lykkes at hente en hjertestarter. Jf. Dansk Hjertestopregisters rapport i 2018 bliver der stødt med en hjertestarter i 4,4% af alle tilfælde af hjertestop uden for hospital i det offentlige rum, inden ambulancen når frem.

Psykisk påvirkning og behov for debriefing

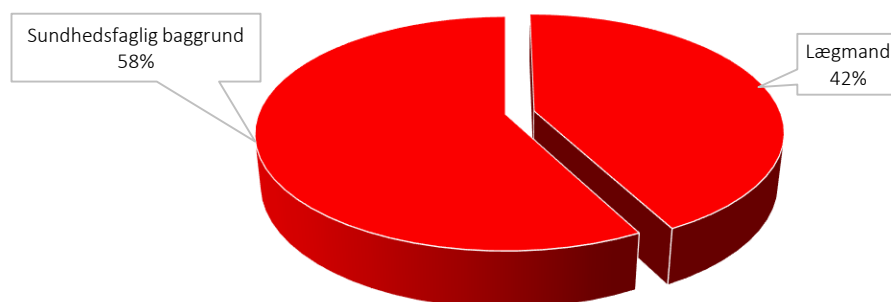
I FirstAED's rapport (bilag 2 og 3) ses, at 0,1% af førstehjælperne i Region Syddanmark og 1,1% af førstehjælperne i Region Sjælland, at de var meget påvirket efterfølgende og havde behov for professionel opfølgning. Til dette brug er der indgået aftale om debriefing med Falck Healthcare, hvor førstehjælperne får oplyst telefon nummer til slut i indsatsjournalen, ligesom det er oplyst på hjemmesiden. Så det kan konkluderes, at der er meget få førstehjælpere, der bliver meget påvirket af førstehjælpsindsatsen i Danmark Redder Liv og har behov for psykisk opfølgning.

Uddannelse

For at blive førstehjælper i DRL skal man opfylde visse kriterier. Enten skal man have et førstehjælpskursus fra Dansk Førstehjælpsråd på minimum 4 timer, som er maksimum 2 år gammelt, eller man skal have en sundhedsfaglig baggrund, hvor man modtager førstehjælpsundervisning. Der er en mindre overvægt af førstehjælpere med en faglig baggrund, 58%, og hvor de resterende 42% har taget et førstehjælpskursus, jf. figur 7.

Fordeling af førstehjælpere med og uden sundhedsfaglig baggrund

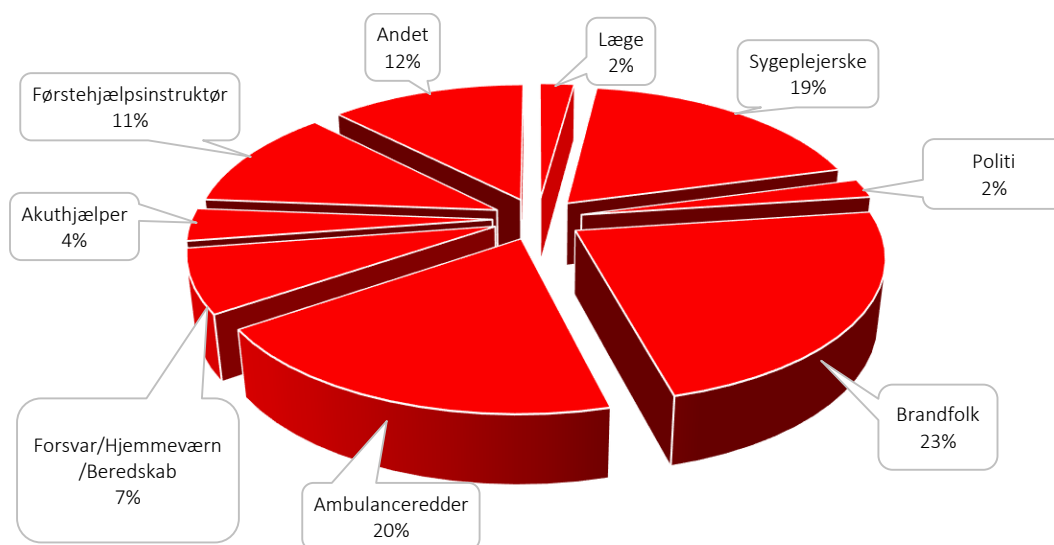

Figur 7

Af de sundhedsfaglige tegner brandfolk, ambulanceredder og sygeplejersker sig for ikke mindre end tilsammen 58% af deres gruppe, jf. figur 8. Det er tankevækkende og rigtig flot, at personer som i deres professionelle arbejde redder mennesker, er så dedikerede til deres arbejde, at de også gerne bruger deres fritid på at være med til at redde liv. Det er virkelig engagerede og professionelle mennesker døgnet rundt. Her vil der givetvis være potentiale for hvervning af yderligere førstehjælpere til DRL.

Den øvrige fordeling kan ses af figur 8. Der er kun 4% af faggruppen med de sundhedsfaglige, som er akuthjælpere. Dette skyldes at det ikke er alle, som har tilmeldt sig både akuthjælperordningen og Danmark Redder Liv, men de er så registreret i den pågældende regions eget akuthjælper register.

Fordeling af den sundhedsfaglig uddannelse hos førstehjælperne

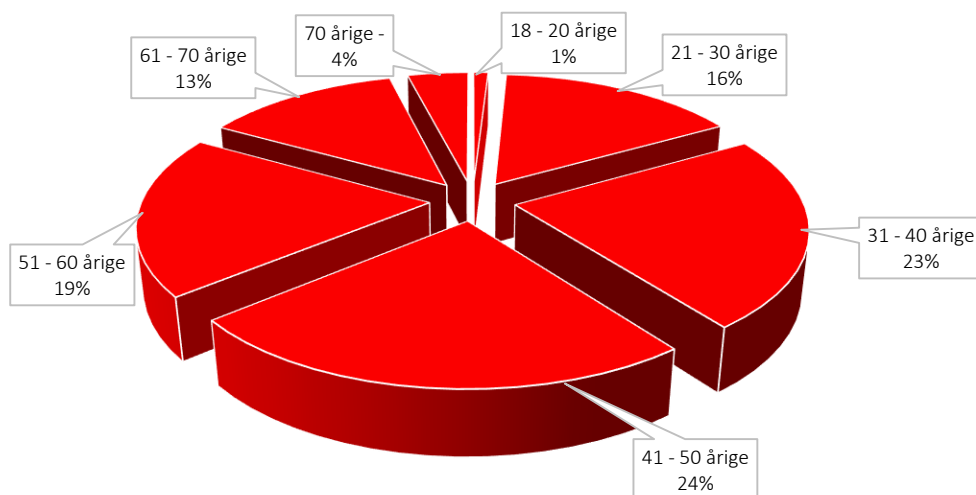
Figur 8

Alder

I figur 9 kan vi se, at det er de 30-60 årige, som tegner sig for den største andel af førstehjælperne. Så hvor man kunne tro, at det ville være dem over 60, som ville være mest repræsenteret, idet de ofte har mere overskud i hverdagen og også er en mere udsat gruppe i forbindelse med hjertestop, så er det faktisk folk, som har et aktivt arbejdsliv, familie med mere, som alligevel har overskud til også at være førstehjælper i DRL.

Aldersfordeling på førstehjælperne i DRL

Figur 9

Geografi

Ud fra figurerne 10-11 kan ses fordelingen af førstehjælperne på kommunerne i de to regioner. Der er stor forskel kommunerne imellem. Det er en stor fordel, hvis der er engagerede ildsjæle, som går ind i projektet og er med til at etablere klynger/netværksgrupper, ligesom det også har betydning, at kommunerne er positive over for projektet. Som det ses på figur 10 er Nordfyns kommune den med de fleste førstehjælpere. Dette skyldes dels Nordfyns hjertestarterforening, som har gjort et stort stykke arbejde, og som også har været med omkring testkørsel af projektet. Dels skyldes det også Nordfyns kommunes engagement og positive indstilling, hvilket blandt andet har givet udtryk i økonomisk opbakning til Nordfyns hjertestarterforening.

I Region Sjælland har Vordingborg kommune gået foran og har engageret sig i projektet fra start, hvor de internt i kommunen har agiteret for, at deres medarbejdere tilmelder sig DRL, en række kommuner har efterfølgende fulgt trop og har opfordret deres medarbejdere til at tilmelde sig ordningen.

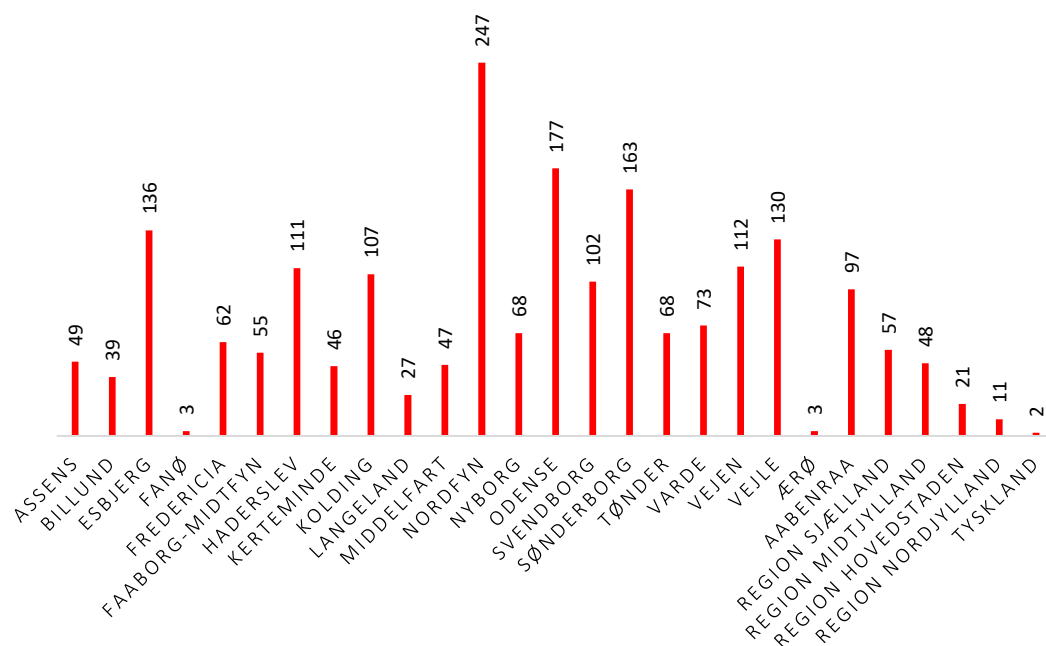
De kommuner i Region Syddanmark, hvor der er færrest førstehjælpere: Ærø, Langeland og Fanø er de kommuner, der helt eller delvist er dækket af akuthjælpere.

Der er plads til flere førstehjælpere, og der ligger et kontinuerligt arbejde i forhold til at komme ud i de enkelte kommuner og de enkelte lokalområder, men nedenstående giver et godt indblik i, hvor der specielt skal sættes ind.

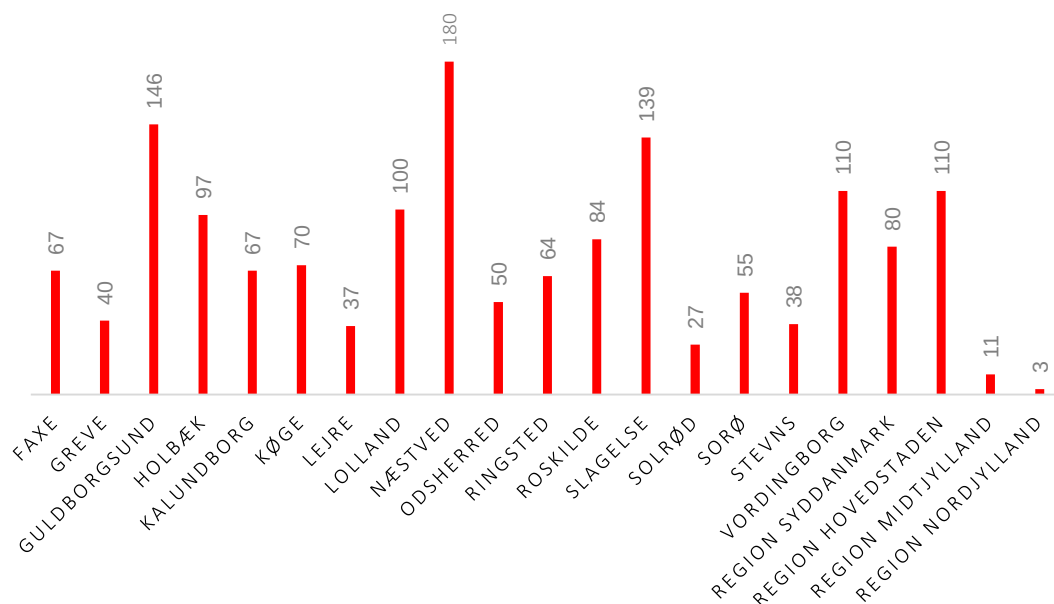
Som det også fremgår er der førstehjælpere i DRL, som kommer fra andre regioner. Vi har foretaget nogle stikprøver og alle viser, at dette skyldes, at folk enten arbejder i Region Syddanmark eller Region Sjælland, har familie der eller af anden årsag ofte befinder sig i en af de to regioner. Naturligt er de regioner, som er naboregion, dem som er mest repræsenteret.

Førstehjælpere fordelt på kommuner i region Syddanmark

Figur 10

Førstehjælpere fordelt på kommuner i region Sjælland

Figur 11

TEKNOLOGI

Bliver der kaldt inden for en korrekt afstand i forhold til hjertestoppet, så førstehjælperne bliver kaldt, når det er mest relevant i.f.t. ambulancens ankomst?

Der er i projektperioden blevet ud kaldt førstehjælperne til hjertestop/nærvæd hjertestop inden for en radius på 5 km i fugleflugtslinje. I Region Sjælland er ud kaldet af førstehjælperne annulleret i nogle tilfælde, hvis de sundhedsfaglige disponenter ikke har vurderet, at der er brug for supplerende hjælp. De 5 km giver mening i tyndt befolkede områder, men i større byer overvejes det, om afstanden skal sættes ned, da det f. eks. ikke giver mening at køre til et hjertestop 5 km fra den ene ende af Odense til den anden, da systemet udvælger de nærmeste.

Førstehjælperes aktivering af smartphone app'en?

FirstAED oplever, at et af de store problemer, er, at mange førstehjælperne ikke læser manualen. Har man ikke læst manualen, ved man f.eks. ikke, at app'en skal køre i baggrunden. Dette har været et stort problem, som mange førstehjælperne har fået hjælp til.

App'en kører som regel automatisk i baggrunden på iPhones uden de store problemer, men på Android modeller har vi en udfordring, da telefonerne automatisk smider alle app's væk efter et stykke tid, for at spare på batteriet. Her skal man selv ind i indstillinger og bede telefonen om at låse en bestemt app. Når de får dette at vide, er der mange, som siger "var det bare det".

Da der ca. er 60.000 forskellige Android modeller, kan det være svært at lave en manual, som passer alle (men endnu sværere at få dem til at læse den) – samtidig er det en udfordring at mange ikke kender den almindelige funktionalitet af egen telefon.

Officielle tal viser, at 80% af Danmarks befolkning i dag anvender smartphone-teknologi.

FirstAED har dog guidet rigtig mange, så det derefter fungerer.

Er smartphone app'en brugervenlig?

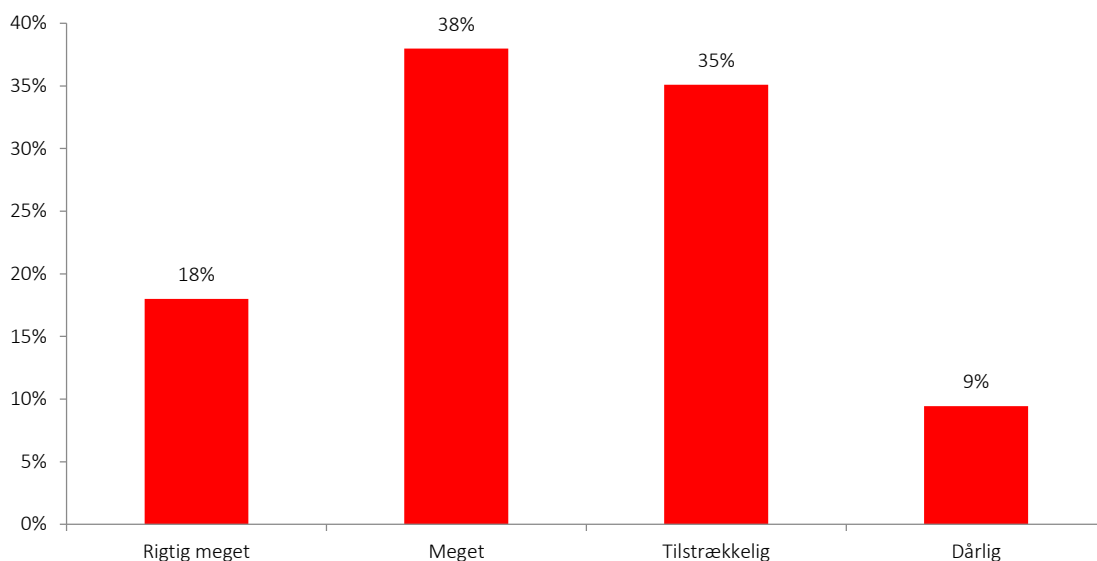
Af de adspurgte førstehjælperne har 91% svaret, at de mener, at smartphone app'ens brugervenlighed er tilstrækkelig til rigtig god jf. figur 12.

Nogle af de bemærkninger som er oplyst i spørgeundersøgelsen er, at app'en bruger meget strøm, at der er ønske om, at den kan "over rule" lydløs og at den hele tiden lukker ned.

Så er der nogle bemærkninger omkring betjeningen af app'en, som ville være løst, hvis man havde læst manualen, ligesom der er ønske om et test ud kald. For at imødegå disse udfordringer er der primo april 2019 udarbejdet flere små videoseancer, som viser, hvordan smartphone app'en betjenes. Denne vil blive tilgængelig på hjemmesiden, der vil blive henvist til den i velkomstmaterialet til nye førstehjælperne samt via nyhedsbrev til "gamle" førstehjælperne.

Er app'en brugervenlig?

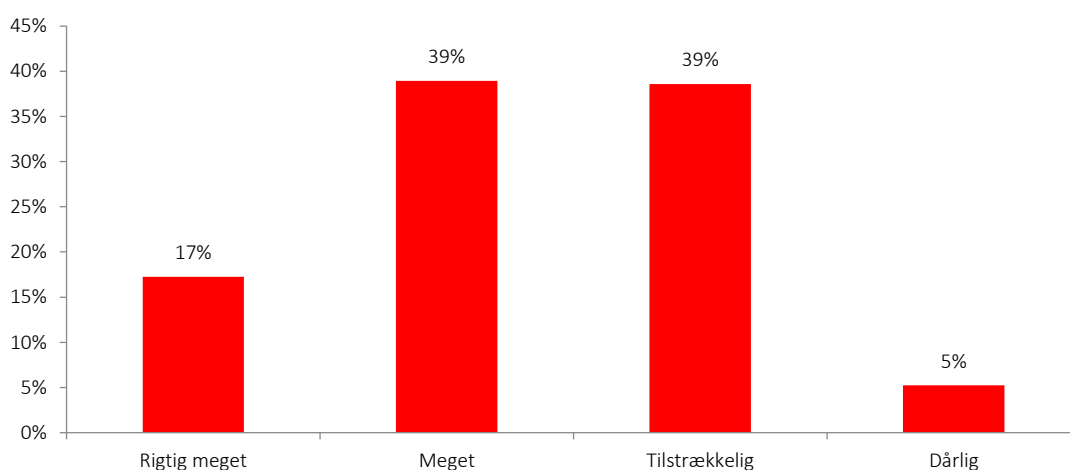

Figur 12 (1.356 besvarelser)

Er informationsmaterialet for smartphone app'en brugervenligt nok?

Der er 95%, som er tilstrækkelig til meget tilfreds med informationsmaterialet. De 5% som har problemer med informationsmaterialet går på, at de har svært ved at se, om app'en er aktiv. Der er også et stort ønske om en video, med introduktion til app'en og hvordan den anvendes. Dette også i forhold til adresser og GPS. Jf. ovenstående afsnit er der primo april 2019 udarbejdet flere små videoseancer for at afhjælpe problemet. Evt. kan videoen på sigt integreres i app'en, så førstehjælperne med jævne mellemrum hurtigt og nemt kan genopfriske forløbet af et udkald.

Er informationsmaterialet for app'en brugervenligt?

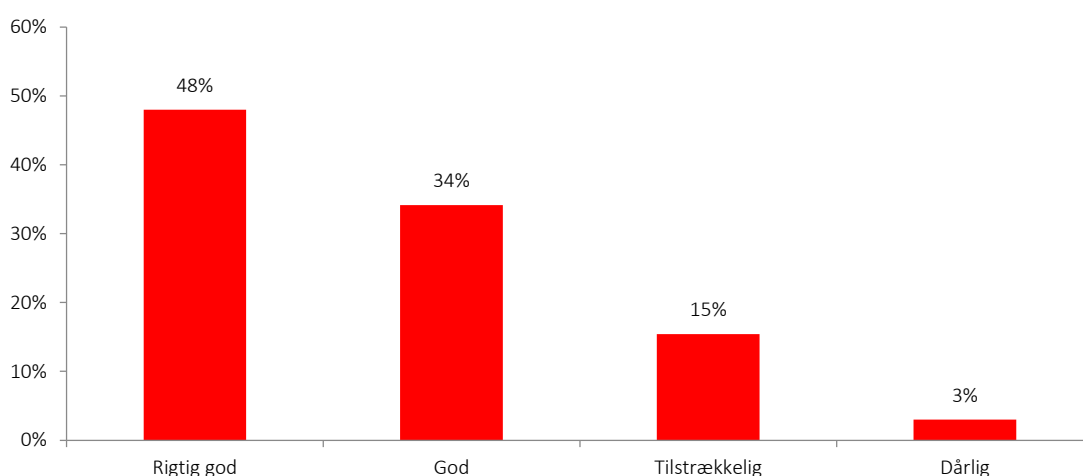
Figur 13 (1.356 besvarelser)

Er kommunikationen med AMK Vagtcentralen god / tilstrækkelig?

Ud fra spørgeundersøgelsen er der 97%, som finder kommunikationen tilstrækkelig til rigtig god, se figur 14. Ud fra de konkrete besvarelser ligger tilfredsheden mest i forhold til forkert adresse, forkert oplyst antal km, forsinket udkald, altså ikke noget, som henfører direkte under vagtcentralen. Der har på et tidspunkt været problemer med forsinkelse af udkald, men dette er nu rettet. Omkring den forkerte adresse kan dette skyldes, at den er forkert opgivet af indringer eller forkert tastet ind i politiets 112 alarmcentral system. Det er dog en lille procentdel (10 personer), langt størstedelen er meget tilfredse med kommunikationen med vagtcentralen og føler sig professionelt behandlet.

Hvordan har kommunikationen været med AMK Vagtcentralen, hvis du har haft kontakt?

Figur 14 (331 besvarelser)

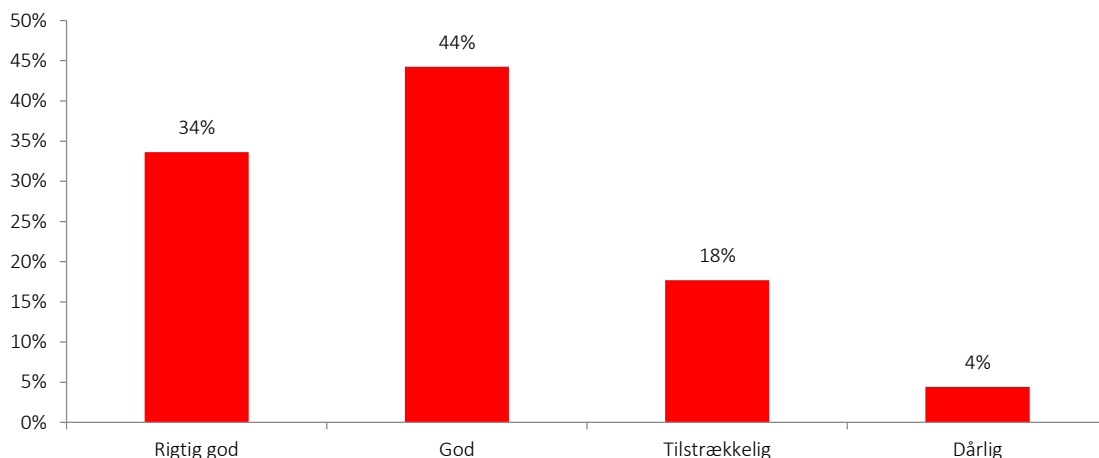
Hvordan har tilmelding, information og modtagelse som frivillig været i Danmark Redder Liv.

Der er 96%, som mener at tilmelding, information og modtagelse har været tilstrækkelig til rigtig god jf. figur 15. Men vi må nok erkende, at tilmeldingsproceduren var omstændelig i opstarten, idet en frivilligaftale skulle printes, underskrives og uploades digitalt til tilmeldingsformularen. I efteråret blev optagelseskriterier justeret, således at et 4 timers førstehjælpskursus fra Dansk Førstehjælpsråd blev adgangsgivende, andre sundhedsfaglige uddannelser end de oprindelige kunne tilmelde sig og frivilligaftalen blev integreret i tilmeldingsformularen. Alle tiltag har gjort tilmeldingsprocessen nemmere og væsentlig hurtigere. I dag skal der blot indhentes børneattest, hvorefter førstehjælperne kan kobles på systemet.

Af andre bemærkninger er ønsket om mere information dels om andre førstehjælperne i området, dels i forhold til hvordan de får suppleret deres materiel og dels i forhold til hvor mange udkald, førstehjælperne er ude på.

Hvordan har du oplevet tilmelding, information og modtagelse som frivillig til Danmark Redder Liv?

Figur 15 (1.356)

EFFEKT (KORTSIGTET)

Hvordan har førstehjælpernes samspil været med den øvrige præhospitale indsats.

Reddere og ambulancelæger har fået en ny samarbejdspartner ved hjertestop i førstehjælperne fra Danmark Redder Liv, og der har naturligt været en tilvænningsperiode.

Generelt har der været et positivt samspil mellem reddere og førstehjælpere, hvor de professionelle har ladet førstehjælperne fortsætte med hjertemassage og andre opgaver, hvis førstehjælperne har vist sig egnede til det.

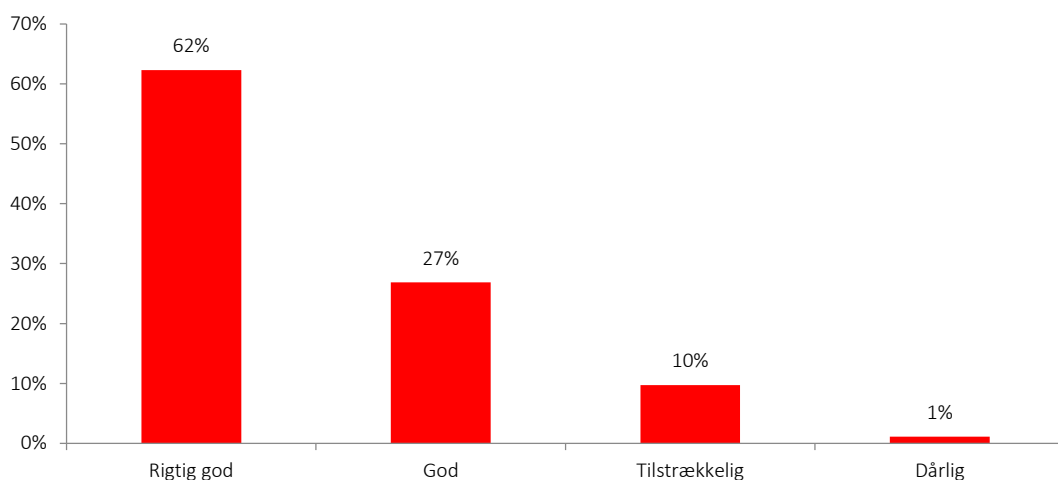
Der har været forståelse og gensidig respekt. Formålet med den præhospitale indsats er at redde liv og førlighed, og det er den mission som både reddere/ambulancelæger og frivillige førstehjælpere har ved hjertestop, der gør at samarbejdet som hovedregel går op i en højere enhed, hvor hver person på sit faglige niveau finder sin plads i samarbejdet.

Der har dog været enkelte tilfælde for Region Sjællands vedkommende, hvor førstehjælperne har virket forstyrrende. Dette har man imødegået ved at vejlede førstehjælperne til ikke at gå ind på den pågældende adresse, såfremt der er fremmødt mere end en ambulance.

Ud fra spørgeundersøgelsen fremgår det af figur 16, at der er kun 1%, som oplever samspillet med ambulanceredderne under indsats som dårligt. Helt eksakt er det 5 personer ud af en samlet besvarelse på 444. At oplevelsen bliver dårlig kan skyldes flere faktorer såvel af de involverede personer, som af den situation de befinder sig i. I starten var orientering om projektet heller ikke nået helt ud til alle de enkelte samarbejdspartnere, hvilket det er på nuværende tidspunkt. Dette kan også være årsag til en dårlig oplevelse. Vi mener, at resultatet her må siges at være et rigtig flot.

Hvordan har du oplevet samspillet med de ambulanceredderne under indsats, hvis du har haft kontakt?

Figur 16 (443 besvarelser)

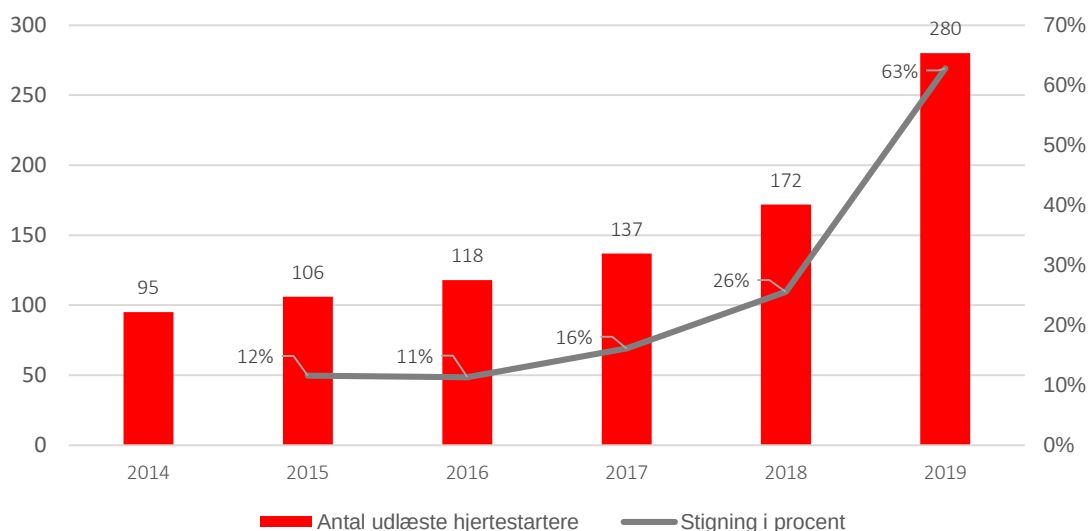
Brug af hjertestartere v/ AED Centret, Odense Universitetshospital

Overlæge på Odense Universitetshospital Finn Lund Henriksen har oplyst tallene for udlæste hjertestartere på AED Centret på kardiologisk afdeling B Odense Universitetshospital, hvor der er sket en systematisk udlæsning af alle anvendte hjertestartere i perioden 1. januar 2014 til 22. marts 2019. Tallene er kun gældende for Region Syddanmark. Pr. 22. marts 2019 er der udlæst 59 hjertestartere, men der er samtidig lavet en prognose for hele 2019, som siger 280 udlæste hjertestartere. Det er tallet for prognosen i 2019, som indgår i figur 17.

Som det fremgår sker der fra 2017 til 2018 en kraftig stigning i antal udlæste hjertestartere på 25,5%. DRL har kørt test i foråret 2018 og er startet fuldt op i august 2018. Hvis prognosen for 2019 holder, så giver det en helt markant stigning. Vi mener, at både stigningen i 2018 og 2019 blandt andet kan tilskrives DRL. Det viser i hvor høj grad de frivillige førstehjælpere henter en hjertestarter. Statistikken siger, at hvis der gives livreddende førstehjælp samt anvendes hjertestarter, så er chancen for at overleve 43%, hvor den ellers kun er 10%. Det er projektpartnerenes opfattelse, at DRL bidrager til, at der er større chance for at overleve et hjertestop i Region Sjælland og Region Syddanmark.

Udlæste hjertestartere på AED Centret på kardiologisk afdeling B, Odense Universitetshospital

Figur 17 – Bemærk, at tallet for 2019 er et estimat.

Hvilken effekt har projektet haft på antallet af personer i regionen, som kan yde førstehjælp?

Specielt i perioderne med mediekampagnerne var det tydeligt, at der var stor søgning til at komme på førstehjælpskurser. Pr. 03.04.2019 er der 42% af førstehjælperne (1.542 personer), som har taget et førstehjælpskursus. Hertil kommer anslået 15% af dem, som har deltaget på et kursus, som ikke efterfølgende er aktive i DRL. Det optimale er selvfølgelig at alle kursisterne er med i DRL, men hvis de sidste 15% oplever et hjertestop, så vil de helt sikkert kunne hjælpe og det i sig selv har også en værdi.

Hvilken interesse har borgerne udvist for projektet i forhold til frivillighed, klyngedannelse, tryghed i nærområde?

Region Syddanmark oplyser, at der har været stor interesse fra mange sider: kommuner, foreninger, medier, borgere mv. i DRL. Nyborg Kommune har afsat penge til førstehjælpsuddannelse, så medarbejdere i kommunen kan deltage i DRL.

Region Sjælland oplyser, at der er udbredt interesse og en positiv holdning til projektet både fra borgere og politikere. Det må dog erkendes, at trods gode intentioner, så er det svært at hverve frivillige. Præhospitalt center har deltaget i flere møder i mindre lokalsamfund med henblik på opstart af klynger.

Pr. 09.04.2019 er der dannet i alt 41 klynger. I Region Sjælland er der 17 klynger fordelt på 14 kommuner. I Region Syddanmark er der 24 klynger fordelt på 17 kommuner. Arbejdet med at klyngedannelse er en proces, som tager tid. Det starter med en eller et par personers interesse og når de mener, at der er opbakning i området arrangeres informationsaften, hvor DRL kommer ud og fortæller om projektet. Hvis der er interesse og tilslutning nok, arrangeres et førstehjælpskursus og lokalområdet er dermed klar til at være en del af DRL.

Der arbejdes løbende på at gøre allerede aktive førstehjælpere opmærksomme på muligheden for at danne klynger lokalt. Samtidig arbejdes der også gennem kommuner, lokalråd og borgerforeninger at få gjort borgerne opmærksomme på DRL og de muligheder det giver i form af tryghed ved at danne deres egne lokale klynger. Dette er også med til at øge antallet af førstehjælpere, idet det er nemmere at være en ud 20 førstehjælpere end at være 1 ud 2 førstehjælpere i det lokale område. Det giver opbakning til den enkelte, og alle kan være med til at hverve nye førstehjælpere i deres egne netværk.

Netop fordi det handler om deres eget lokalområde, er mange interesseret i DRL for derved at skabe tryghed for dem og deres familie. Der, hvor der i forvejen er et stærkt netværk, er der gode muligheder for at etablere klynger, hvorfor vi har fokus på henvendelser til borgerforeninger og lokalråd.

Inden for de seneste måneder er antallet af klynger steget jævnt, så vi begynder at kunne se en effekt af det forudgående arbejde.

Diverse statistik og grafer omkring udkald med afsæt i indsatsjournaler

I oversigt 3 ses førstehjælperindsatser ved hjertestopudkald. Oversigten er inkl. akuthjælperudkald til hjertestop, da både akuthjælpere og førstehjælpere i Danmark Redder Liv udkaldes ved hjertestopudkald og app'en ved hjertestopudkaldet ikke skelner mellem, om man er akuthjælper eller førstehjælper. Nogle er både akuthjælpere og førstehjælpere.

Oversigt 3 er baseret på udfyldte indsatsjournaler fra førstehjælperne.

Det ses af oversigt 3, at der i de 9 måneder Danmark Redder Liv har kørt er kommet 226 førstehjælpere frem før ambulancen i Region Syddanmark. I flere og flere tilfælde er der kommet flere førstehjælpere frem før ambulancen, hvilket er vigtigt, da førstehjælperne hjælper hinanden og skaber tryghed. Nytteværdien af førstehjælperens indsats er større, jo før førstehjælperen kommer frem.

244 førstehjælpere har angivet, at de har medvirket til hjertelungeredning/hjertemassage i forbindelse med indsats, og således medvirket til den livreddende behandling.

51 angiver i perioden, at de har været den første til at yde hjertelungeredning/førstehjælp, hvilket er meget væsentligt, da det betyder, at førstehjælperen har påbegyndt den livreddende behandling.

Først fra januar 2019 er det blevet registreret, om hjertestarteren har stødt før ambulanceankomst. Det er et væsentligt bidrag fra den frivillige indsats, hvis der kan bringes hjertestarter frem, der afgiver stød. Det er sket 3 gange i januar 2019, 5 gange i februar 2019 og 6 gange i marts 2019, i alt 14 gange i Region Syddanmark. De tilsvarende tal for Region Sjælland er 7, 6 og 3, i alt 16 gange.

Oversigt over førstehjælpernes/akuthjælpernes aktivitet i Region Syddanmark

	Førstehjælper fremme før ambulance/læge-bil	Førstehjælper medvirkede til hjertelungeredning/hjerte-massage	Førstehjælper var først til at yde hjertelunge-redning/hjerte-massage	Hjertestarter afgav stød før ambulanceankomst
<i>Juli 2018</i>	12	11	3	
<i>August 2018</i>	13	19	3	
<i>September 2018</i>	21	22	8	
<i>Oktober 2018</i>	32	38	5	
<i>November 2018</i>	25	25	7	
<i>December 2018</i>	29	34	5	
<i>Januar 2019</i>	33	28	2	3
<i>Februar 2019</i>	26	18	12	5
<i>Marts 2019</i>	35	49	6	6
<i>I alt</i>	226	244	51	14

Oversigt 3

Region Sjælland oplyser nedenstående tal i oversigt 4. Regionen mener, at man bør forholde sig skeptisk i forhold til statistikken i Region Sjælland på baggrund af indsatsjournalerne. Der har tilsyneladende været udfordringer med udfyldelse af journalerne på app'en i regionen, hvorfor data ikke er valide.

Der har under hele projektperioden været kontinuerlige opdateringer i app'en. App'en er blevet mere brugervenlig, der er åbnet op for tilknytning af mobile hjertestartere og deltidshjertestartere vises nu i app'en, i det tidsrum, hvor de er tilgængelige.

Oversigt over førstehjælpernes/akuthjælpernes aktivitet i Region Sjælland

	Førstehjælper fremme før ambulance/læge-bil	Førstehjælper medvirkede til hjertelungeredning/hjerte-massage	Førstehjælper var først til at yde hjertelunge-redning/hjerte-massage	Hjertestarter afgav stød før ambulanceankomst
<i>Juli 2018</i>	0	1	0	
<i>August 2018</i>	4	5	3	
<i>September 2018</i>	8	8	2	
<i>Oktober 2018</i>	9	6	0	
<i>November 2018</i>	4	11	1	
<i>December 2018</i>	5	10	1	
<i>Januar 2019</i>	6	10	2	7
<i>Februar 2019</i>	17	6	2	6
<i>Marts 2019</i>	7	5	1	3
<i>I alt</i>	60	62	12	16

Oversigt 4

Til information kan oplyses, at i evalueringsrapporten for Hjertestart i Frederikshavn kommune fra 2014 er beskrevet, at under deres projekt er der afgivet stød en gang, hvilket svarer til 10% af de hjertestop, hvor hjemmeplejens personale ankom før ambulancen. Rapporten fra Frederikshavn er udarbejdet af Susanne Reindahl Rasmussen og Stinne Aaløkke Ballegaard med bidrag fra Amalie Dam-Hansen og udgivet af Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.

JUSTERINGER, SOM ER SKET UNDERVEJS

Kriterier for godkendelse som førstehjælper

Da projektet startede var kriterierne for at blive førstehjælper i DRL, at man enten skulle have et førstehjælpskursus fra Dansk Førstehjælpsråd på minimum 7 timer, som måtte være maksimum 2 år gammelt, eller man skulle have en sundhedsfaglig uddannelse, hvor man via sit arbejde blev vedligeholdt omkring førstehjælp. I løbet af efteråret blev dette justeret efter ønske fra Region Sjælland, således at et 4 timers førstehjælpskursus (Førstehjælp ved hjertestop) også blev adgangsgivende. Ligeledes blev kriterierne for en sundhedsfaglig baggrund også udvidet til at omfatte gruppen Andet, hvor ansøger oplyser, at man kan livreddende førstehjælp. Baggrunden for dette er, at flere faggrupper får førstehjælp på deres arbejde. Det er dog ikke lovpligtigt, men mange arbejdspladser og kommuner har valgt, at i visse arbejdsfunktioner skal deres medarbejdere have førstehjælpskurser, som genopfriskes i faste intervaller.

Der har generelt været tilfredshed med, at man skal have et førstehjælpskursus, hvis man ikke via sit arbejde får førstehjælpsundervisning. Det samme er gældende for, at sekretariatet indhenter børneattest. På nuværende tidspunkt kan oplyses, at der er en håndfuld, som vi har måttet afvise, da de ikke kunne fremvise en positiv børneattest.

Tilmeldingsprocedure

Tilmeldingsproceduren er undervejs blevet forenklet. I starten skulle ansøger printe, underskrive og uploade en frivilligaftale. Dette gav problemer for nogle og besværliggjorde tilmeldingsproceduren. I dag ligger frivilligaftalen integreret i tilmeldingen, så ansøger blot accepterer den, hvilket også gør tilmeldingsproceduren væsentlig hurtigere.

Velkomstpakke / Udstyr til førstehjælperne

Fra start fik førstehjælperne tilsendt en vest, et førstehjælpskit samt et lille papskilt til at sætte i vesten. Førstehjælpskittet består af:

- En lifekey (engangsmaske)
- En saks (til at klippe tøjet op med, hvis nødvendigt)
- Engangshandsker, 2 sæt
- Folietæppe (alu-tæppe)
- Lille håndklæde (til at tørre brystet af med, hvis det er fugtigt)

Når de bliver aktiveret som førstehjælper får de en mail, hvori vi byder dem velkommen og oplyser om praktiske ting, blandt andet at vi beder dem læse manualen igennem og at denne kan hentes på hjemmesiden.

Desværre oplevede, vi at rigtig mange ikke læste manualen, så vi begyndte ret hurtigt at lave en decideret velkomstpakke som ud over vest og førstehjælpskit også indeholdt en velkomstfolder, to manualer hhv. til iOS og Android, et FAQ ark vedr. app'en, et plastickort til vesten samt et klistermærke til bilen. Det sidste i forhold til at agitere for DRL samt for at angive, at vedkommende er førstehjælper i DRL.

Vi oplever dog fortsat, at nogle ikke orienterer sig om app'en i manualerne.

Mange førstehjælpere henvender sig i forhold til, hvordan de skal forholde sig, når deres udstyr er brugt op. Her er der specielt tale om engangsmasken. Nogle enkelte har givet udtryk for, at hvis der ikke stilles mere materiel til rådighed, så ønsker de ikke at tage flere udkald.

Smartphone app'en

FirstAED oplyser følgende:

Hver gang der sker en opdatering, er der behov for justeringer, så der vil derfor være løbende justeringer.

Vores indtryk er, at der generelt mangler information. Mange spørgsmål, udfordringer og problemstillinger kunne klares, hvis man ensrettede undervisningen. En mindre introduktion af smartphone app'en burde være en del af undervisningen, så man her kunne få de enkelte informationer vedrørende baggrunds apps m.v. Vi får mange opkald fra førstehjælpere, som i forbindelse med deres undervisning har fået helt forkert information vedr. udkald og brug af smartphone app'en. Underviserne ved ikke nok om app'en funktion, og guider ofte helt forkert. F.eks. at de kun kan blive kaldt i deres eget område.

Det ville også være fint, hvis man kunne få lidt undervisning i "alm. oplysning" – her tænker vi specielt på spørgsmålet "hvornår må man kontakte AMK eller 1-1-2".

Der er et stort ønske om, at førstehjælperne kan få lov til at "overrule" lydløs funktionen på iPhone. Førstehjælperne kan se, de har været kaldt, men har ikke hørt kaldet, hvilket giver mange opkald med spørgsmål til os. Mange bliver kede af, at de har overset alarmen, da der er et stort ønske om at hjælpe ved hjertestop.

Da der er over 4.000 førstehjælpsinstruktører i Danmark, kan ovenstående blive en udfordring. I stedet arbejdes som tidligere nævnt på, at der bliver udarbejdet en video, hvor man ser hele forløbet fra førstehjælperen får et udkald til ambulancen er kørt. Her vil der også være mulighed for at lægge øvrig information ind. Videoen skal være tilgængelig på redderliv.dk, således at alle førstehjælpsinstruktører, førstehjælpere og øvrige interesserede får mulighed for at se, hvordan et sådant forløb foregår.

KONKLUSION

Succeskriterierne for Danmark Redder Liv er nedenstående jf. side 9

- At der tilknyttes 1.600 førstehjælpere til Danmark Redder Liv i hver region.
- At der opnås et gennemsnitligt deltagerantal på 13 på førstehjælpskurserne.
- At samtlige deltagere tilknyttes vagtcentralernes tilkaldesystem.
- At overlevelsesprocenten for hjertestop uden for sygehus øges i projektperioden.

At der tilknyttes 1.600 førstehjælpere til Danmark Redder Liv i hver region.

Under udarbejdelse af denne rapport var der i Region Sjælland 1.577 førstehjælpere og i Region Syddanmark 2.061 førstehjælpere og det er med baggrund i disse tal, at statistikkerne i rapporten er udarbejdet. Det må derfor siges, at succeskriterierne for Danmark Redder Liv er nået, hvad angår antallet af førstehjælpere.

Mange af førstehjælperne har en professionel baggrund som redder, brandmand eller sygeplejerske. Dette var ikke forventeligt, da vi startede projektet, men selv om de beskæftiger sig med det i deres arbejdsliv, så er de samtidig parat til også at gøre en indsats i deres fritid. Det er virkelig flot og bestemt noget, der også skal fokuseres på i det fremtidige hvervningsarbejde. Nogle af dem går yderligere ind i arbejdet med klynger.

At der opnås et gennemsnitligt deltagerantal på 13 på førstehjælpskurserne.

Som tidligere redegjort for har der været et gennemsnitligt deltagerantal på 12,2 på kurserne, så dette succeskriteriet er stort set også opnået.

At samtlige deltagere tilknyttes vagtcentralernes tilkaldesystem.

Desværre er der kun gennemsnitligt 8,4 af deltagerne pr. førstehjælpskursus, som har tilmeldt sig app'en efter gennemførelse af førstehjælpskurset, som oplyst på side 10, hvor det specielt er kurser oprettet i lokalområder, som trækker gennemsnittet ned. Der er nu strammet op omkring tilmeldingen så vi sikrer, at så godt som alle efterfølgende tilmeldes DRL. Men vi må konkludere, at dette succeskriterie ikke er nået og også at der fremover skal kalkuleres med et vist frafald.

At overlevelsesprocenten ved hjertestop uden for sygehus øges i projektperioden.

Først i 2020, når der foreligger tal fra Dansk Hjertestopregister, vil vi få en indikation på, hvorvidt der er sket en forøgelse af antallet af overlevende. Men først i 2021 vil vi for alvor kunne se, hvorvidt der er sket en ændring, idet der her vil foreligge tal for 2019.

Da projektet har kørt i så kort tid og først fra 1. januar har været oppe på et rimeligt antal førstehjælpere er det et forholdsvis spinkelt materiale, som pt. foreligger. Men ud fra oversigterne 3 og 4 kan det ses, at der har været 286 førstehjælpere/akuthjælpere fremme før ambulancen og muligvis flere, idet der har været problemer med udfyldelse af indsatsjournalen i Region Sjælland. Derfor er tallet sandsynligvis større.

Samtidig fremgår det af figur 17, at der er en markant stigning i udlæste hjertestartere på AED Centret, kardiologisk afdeling B, Odense Universitetshospital.

Mange af de førstehjælpere, som vi snakker med, oplyser, at de "lige er rundt og tjekke i deres eget område, hvor hjertestarterne sidder". Hvis der er nogle, som ikke er placeret tilgængeligt

døgnet rundt, så tager de en snak med ejeren og forsøger at overtale vedkommende til at gøre hjertestarteren tilgængelig. Nogle klynger vil også forsøge at finde sponsorer eller selv samle ind til en hjertestarter. Så projektet er også med til at sætte fokus på hjertestartere og at øge antallet af dem.

På baggrund af ovenstående er det vores antagelse, at projektet på sigt vil kunne øge chancerne for overlevelse efter hjertestop markant.

Fremtidsprognose

Der foreligger allerede en prognose fra overlæge Finn Lund Henriksen omkring udlæste AED'er på Odense Universitetshospital, hvor det antages at i 2019 vil antallet være 280 mod 172 i 2018. Tallene er kun gældende for Region Syddanmark.

Hvis vi på samme måde ser på prognosen for tilgangen af førstehjælpere, og fremskriver tallene så vil der i Region Syddanmark ske en tilgang på 1.448 førstehjælpere pr. år og i Region Sjælland en tilgang på 1.820 førstehjælpere pr. år. Udregningen er foretaget på baggrund af tilgangen i perioden 01.08.2018 – 03.04.2019. Fra politikernes side har der været udtalt ønske om på sigt at få 10.000 førstehjælpere i Region Syddanmark og 8.000 førstehjælpere i Region Sjælland, men regionerne har ikke behandlet dette politisk. Ud fra prognosen vil disse mål være realistiske inden for 5-6 år henholdsvis 3-4 år. Prognosen er under forudsætning af, at der til stadighed arbejdes med fastholdelse af førstehjælperne, at der satses på information dels i diverse medier, men også lokalt både i kommunerne og helt ude i landsbysamfundene, samt at vi sikrer så høj en nyhedsværdi som muligt i form af gode historier m.m.

En prognose for de udkald, hvor der er førstehjælpere fremme før ambulancen, er for Region Syddanmarks vedkommende baseret på de sidste seks måneder i oversigt 3, som giver et gennemsnit på 30 udkald pr. md. og dermed 360 udkald på et år. Dette er baseret på 1.900 førstehjælpere. I det øjeblik, hvor der er endnu flere førstehjælpere, specielt ude i de områder, hvor der kan være lang responstid, så vil antallet af udkald, hvor førstehjælperne er først fremme helt naturligt stige.

For Region Sjællands vedkommende er tallet lidt mere usikkert, idet der som tidligere nævnt har været lidt problemer med udfyldelse af indsatsjournalen i starten. Vi vælger derfor at basere prognosen ud fra februar måned og runde det op til 20 udkald pr. måned med 1.500 førstehjælpere. Der vil i så fald være 240 udkald pr. år, hvor førstehjælperne er fremme før ambulancen. Også her må det forventes at tallet vil stige, når der kommer flere førstehjælpere til og igen specielt i områder med lang responstid.

Der vil være fortsat behov for uddannelse af nye førstehjælpere og vedligeholdelse af de eksisterende førstehjælpere. Dansk Folkehjælp har søgt og fået bevilget midler fra Østifterne og vil fortsat fundraise på dette område.

Den direkte omkostning til sekretariatsfunktion samt velkomstpakke inkl. vest og førstehjælpskit til én frivillig førstehjælper udgør kr. 400 inkl. moms. For at nå målet i Region Syddanmark med 10.000 førstehjælpere vil det kræve et beløb på kr. 3,2 mio. For Region Sjællands vedkommende med 8.000 førstehjælpere bliver beløbet kr. 2,57 mio. Rekrutteringen må forventes at tage op til 5 år, før det ønskede antal er opnået.

Omkostningsniveauet vil sandsynligvis kunne reduceres ved at foretage justeringer i de krav og kriterier der i dag er opstillet for Danmark Redder Liv, ligesom det antages, at der kan søges supplerende økonomi til initiativet via private fonde.

Der har naturligt været udfordringer i opstarten, som er blevet tilrettet og justeret hen ad vejen. Der vil også fortsat bestå et arbejde i kontinuerlig hvervning af nye førstehjælper, kontakt til kommuner og lokalråd samt oprettelse af klynger. Men vi mener, at vi er rigtig godt på vej.

Ud fra statistikkerne er det tydeligt, at førstehjælperne har haft en betydning for adskillige mennesker, som har haft hjertestop, idet ikke mindre end 286 førstehjælpere er nået frem før ambulancen i de to regioner, jf. oversigt 3 og 4. Hertil kommer den øgede anvendelse af hjertestarter jf. figur 17. Da det er minutter, som tæller ved hjertestop, er førstehjælpernes indsats vital og kan gøre forskellen på liv og død samt ikke mindst, hvordan personens livskvalitet er efterfølgende i forhold til eftervirkninger af hjertestoppet. Så både menneskeligt og samfundsøkonomisk er det vores opfattelse, at Danmark Redder Liv gør en stor forskel.

BILAG

Bilag 1 - Spørgeskemaundersøgelse

Bilag 2 - Report fra FirstAED, Region Sjælland

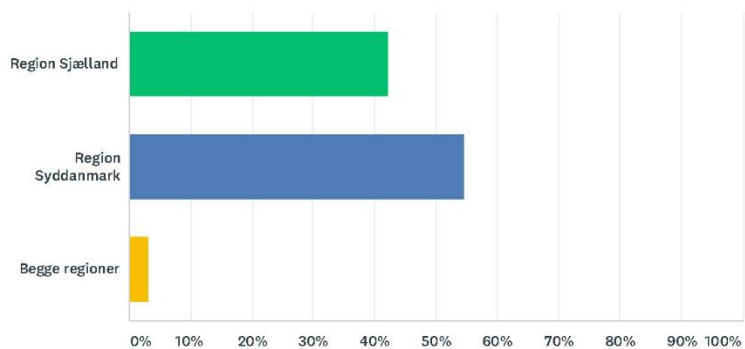
Bilag 3 - Report fra First AED, Region Syddanmark

Bilag 1: Spørgeskemaundersøgelse

Q1 Er du tilknyttet som førstehjælper til

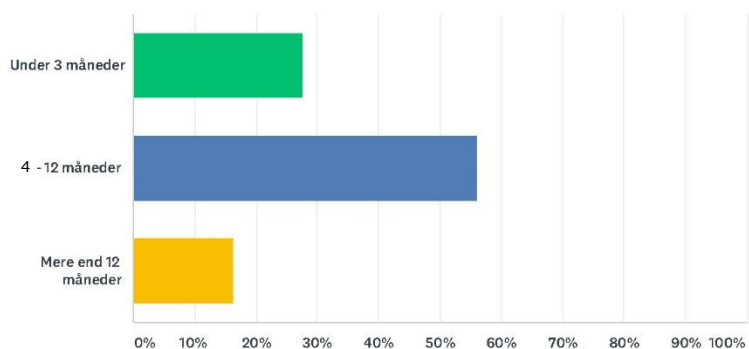
Answered: 1.388 Skipped: 0

SVARVALG	BESVARELSER	
Region Sjælland	42,22%	586
Region Syddanmark	54,54%	757
Begge regioner	3,24%	45
I ALT		1.388

Q2 Hvor længe har du været førstehjælper

Answered: 1.388 Skipped: 0

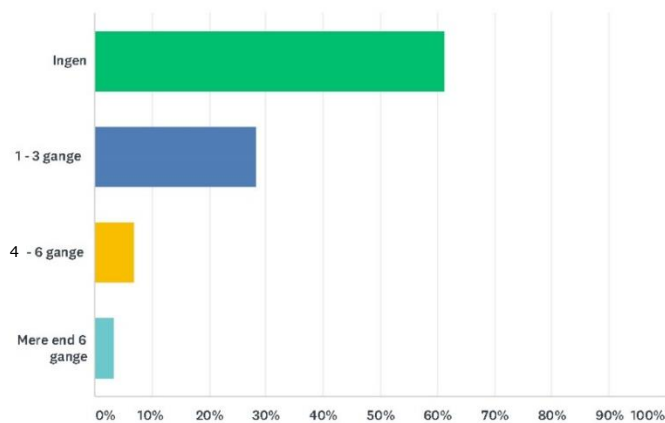
SVARVALG	BESVARELSER	
Under 3 måneder	27,52%	382
4 - 12 måneder	56,12%	779
Mere end 12 måneder	16,35%	227
I ALT		1.388

Bilag 1: Spørgeskemaundersøgelse

Q3 Hvor mange gange har du accepteret udkald og taget afsted på udkaldet?

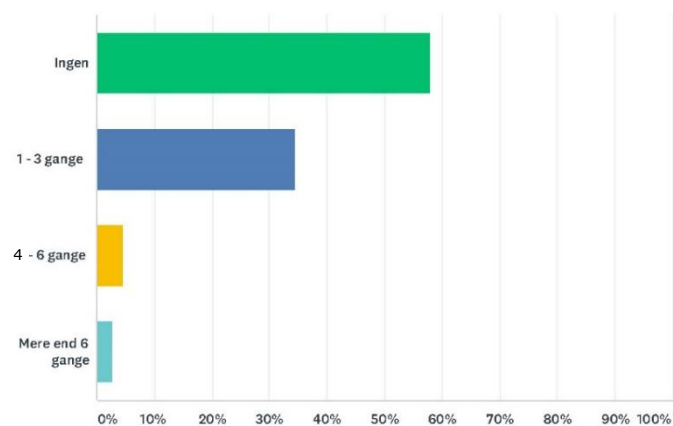
Answered: 1.388 Skipped: 0

SVARVALG	BESVARELSER
Ingen	61,38% 852
1 - 3 gange	28,31% 393
4 - 6 gange	6,92% 96
Mere end 6 gange	3,39% 47
I ALT	1.388

Q4 Hvor mange gange har du ydet du hjerte-lungeredning?

Answered: 536 Skipped: 852

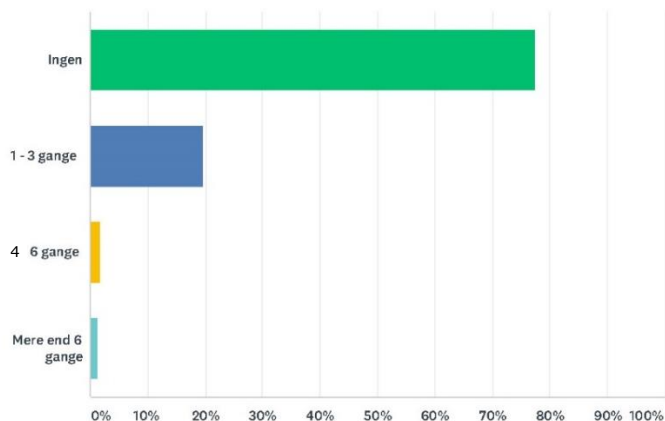

SVARVALG	BESVARELSER
Ingen	58,02% 311
1 - 3 gange	34,51% 185
4 - 6 gange	4,66% 25
Mere end 6 gange	2,80% 15
I ALT	536

Q5 Hvor mange gange anvendte du en hjertestarter

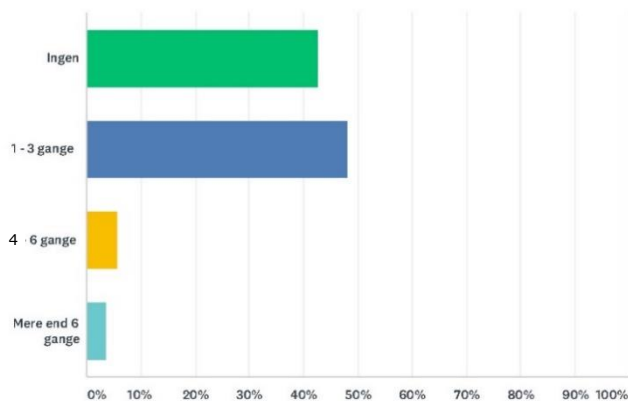
Answered: 536 Skipped: 852

SVARVALG	BESVARELSER	
Ingen	77,43%	415
1 - 3 gange	19,59%	105
4 - 6 gange	1,68%	9
Mere end 6 gange	1,31%	7
I ALT		536

Q6 Hvor mange gange ydede du hjælp på anden vis end den livreddende indsats, taget sig af pårørende, viste vej m.m.?

Answered: 536 Skipped: 852

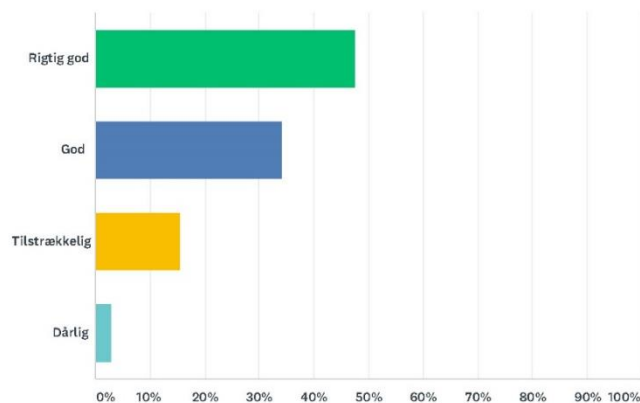
SVARVALG	BESVARELSER	
Ingen	42,72%	229
1 - 3 gange	48,13%	258
4 - 6 gange	5,60%	30
Mere end 6 gange	3,54%	19
I ALT		536

Bilag 1: Spørgeskemaundersøgelse

Q7 Hvordan har kommunikationen været med AMK Vagtcentralen, hvis du har haft kontakt?

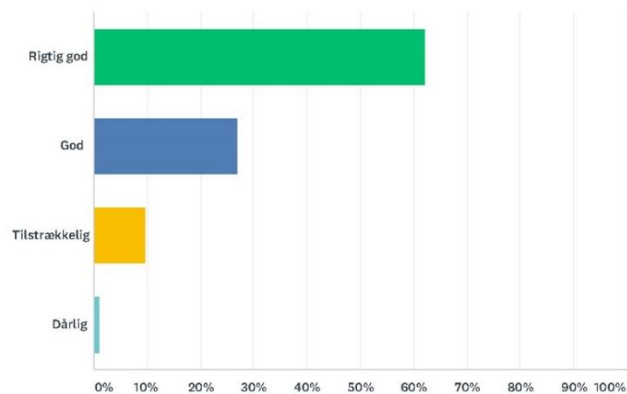
Answered: 331 Skipped: 1.057

SVARVALG	BESVARELSER
Rigtig god	47,43%157
God	34,14%113
Tilstrækkelig	15,41%51
Dårlig	3,02%10
I ALT	331

Q8 Hvordan har du oplevet samspillet med de ambulanceredderne under indsats, hvis du har haft kontakt?

Answered: 444 Skipped: 944

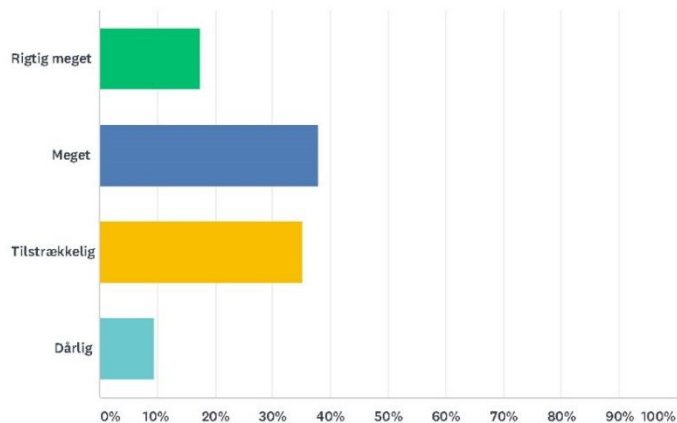
SVARVALG	BESVARELSER
Rigtig god	62,16%276
God	27,03%120
Tilstrækkelig	9,68%43
Dårlig	1,13%5
I ALT	444

Bilag 1: Spørgeskemaundersøgelse

Q9 Er app'en brugervenlig?

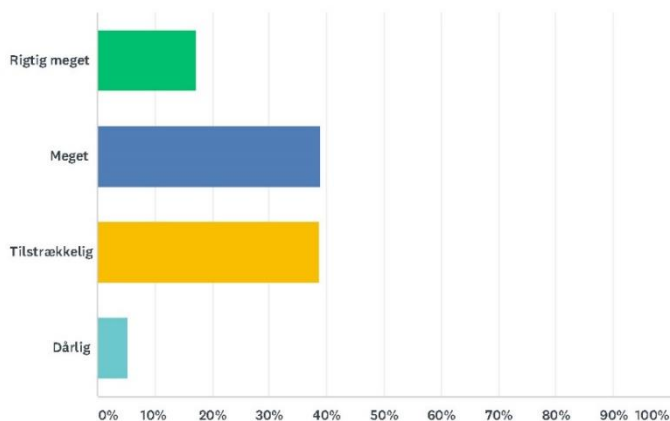
Answered: 1.357 Skipped: 31

SVARVALG	BESVARELSER
Rigtig meget	17,46% 237
Meget	37,95% 515
Tilstrækkelig	35,15% 477
Dårlig	9,43% 128
I ALT	1.357

Q10 Er informationsmaterialet for app'en brugervenligt?

Answered: 1.357 Skipped: 31

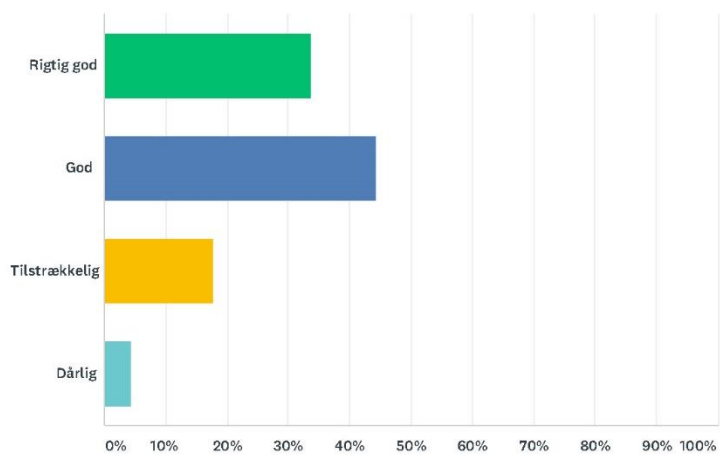

SVARVALG	BESVARELSER
Rigtig meget	17,24% 234
Meget	38,91% 528
Tilstrækkelig	38,61% 524
Dårlig	5,23% 71
I ALT	1.357

Q11 Hvordan har du oplevet tilmelding, information og modtagelse som frivillig til Danmark Redder Liv?

Answered: 1.357 Skipped: 31

SVARVALG	BESVARELSER	
Rigtig god	33,60%	456
God	44,29%	601
Tilstrækkelig	17,69%	240
Dårlig	4,42%	60
I ALT		1.357

This report is filtered
Only show: Response Submitted between July 1, 2018 and February 28, 2019 (inclusive)

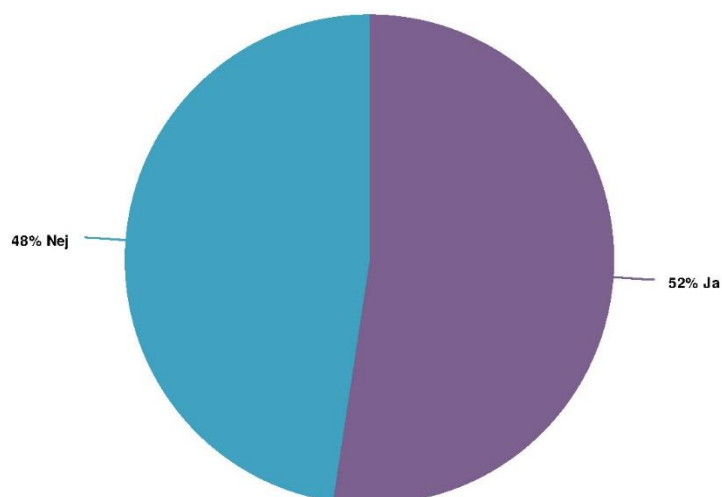
Report for DRL - RSJ

Response Counts

Totals: 801

1. Accepterede du alarmen?

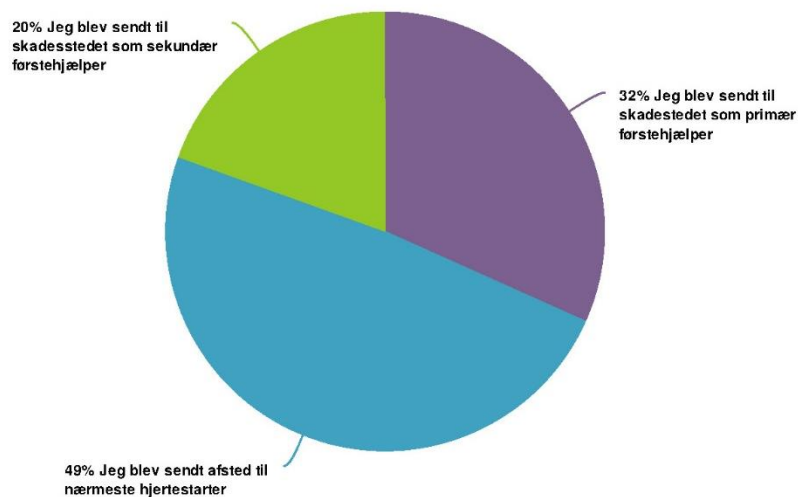

Value		Percent	Responses
Ja		52.4%	420
Nej		47.6%	381

Totals: 801

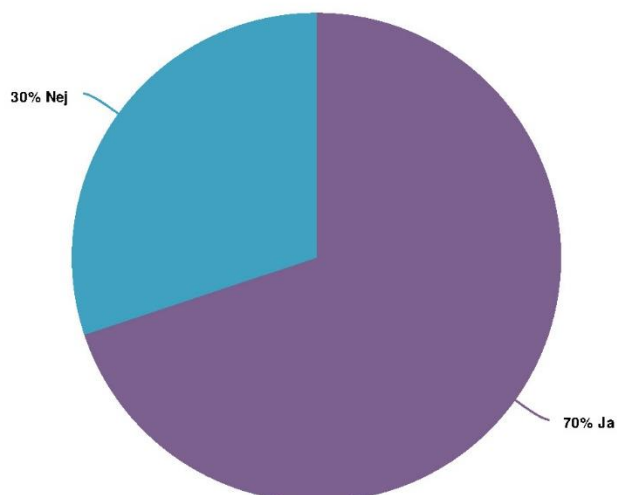

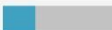
2. Hvilken opgave fik du tildelt?

Value		Percent	Responses
Jeg blev sendt til skadestedet som primær førstehjælper		31.7%	133
Jeg blev sendt afsted til nærmeste hjertestarter		48.8%	205
Jeg blev sendt til skadestedet som sekundær førstehjælper		19.5%	82
Totals: 420			

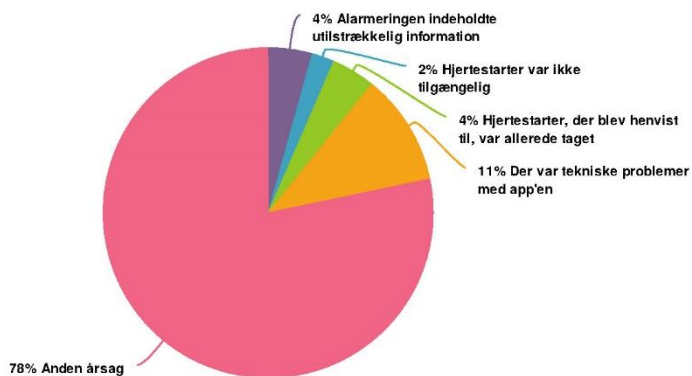
3. Lykkedes det at hente en hjertestarter?

Value		Percent	Responses
Ja		69.9%	107
Nej		30.1%	46
Totals: 153			

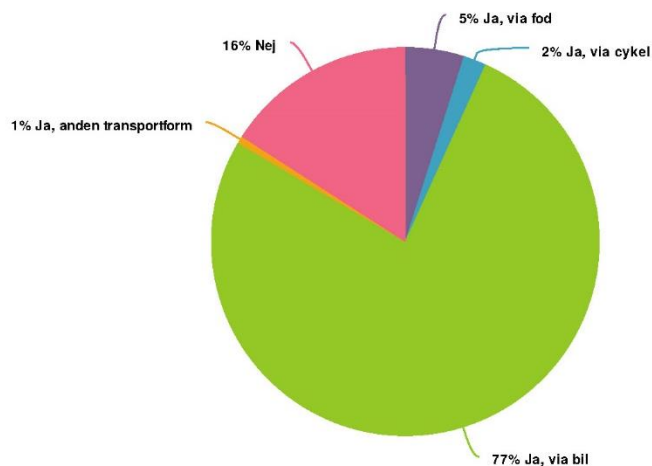
4. Hvorfor lykkedes det ikke at hente en hjertestarter?

Value	Percent	Responses
Alarmeringen indeholdte utilstrækkelig information	4.3%	2
Hjertestarter var ikke tilgængelig	2.2%	1
Hjertestarter, der blev henvist til, var allerede taget	4.3%	2
Der var tekniske problemer med app'en	10.9%	5
Anden årsag	78.3%	36

Totals: 46

5. Lykkedes det for dig at nå frem til personen med hjertestop?

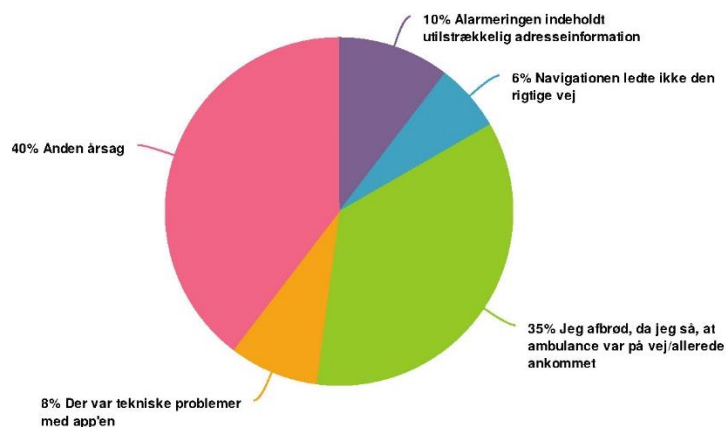

Value	Percent	Responses
Ja, via fod	4.9%	15
Ja, via cykel	1.9%	6
Ja, via bil	76.7%	237
Ja, anden transportform	0.6%	2
Nej	15.9%	49

Totals: 309

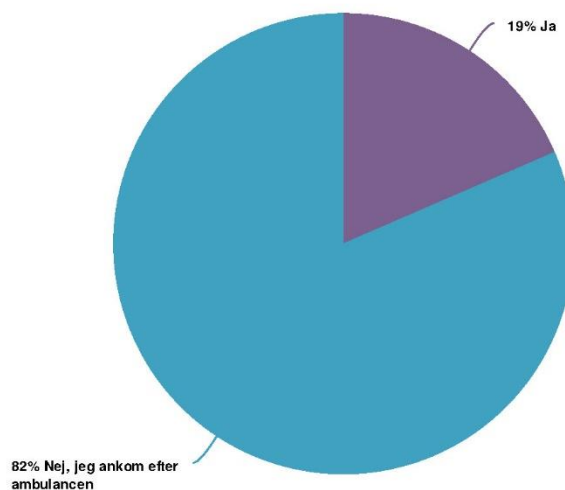
6. Hvorfor lykkedes det ikke at nå frem til personen med hjertestop?

Value	Percent	Responses
Alarmeringen inde holdt utilstrækkelig adresseinformation	10.4%	5
Navigationen ledte ikke den rigtige vej	6.3%	3
Jeg afbrød, da jeg så, at ambulance var på vej/allerede ankommet	35.4%	17
Der var tekniske problemer med app'en	8.3%	4
Anden årsag	39.6%	19

Totals: 48

7. Ankom du til personen med hjertestop før ambulancen/akutlægebilen?

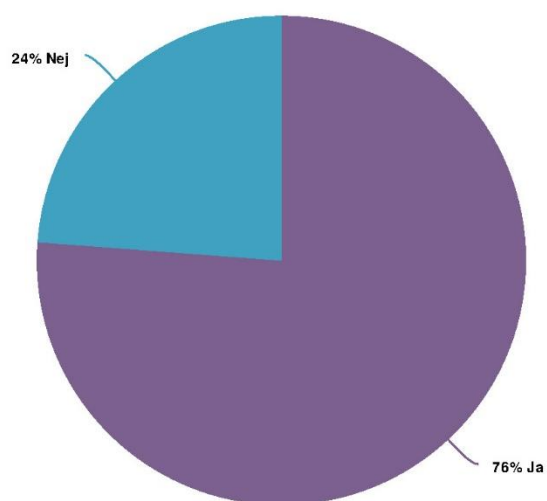

Value	Percent	Responses
Ja	18.5%	53
Nej, jeg ankom efter ambulancen	81.5%	234

Totals: 287

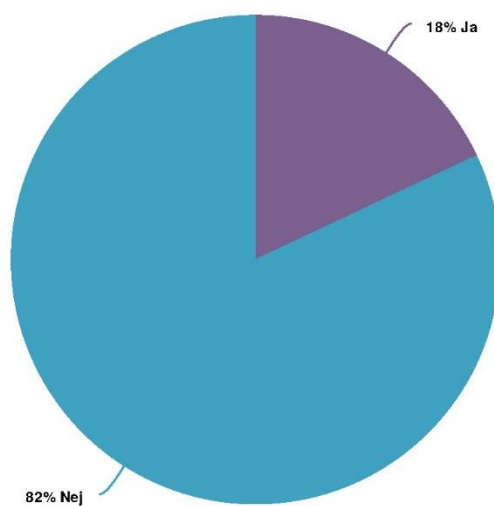

8. Var der påbegyndt hjerte-/lungeredning (hjertemassage) ved din ankomst?

Value		Percent	Responses
Ja		76.2%	198
Nej		23.8%	62
Totals: 260			

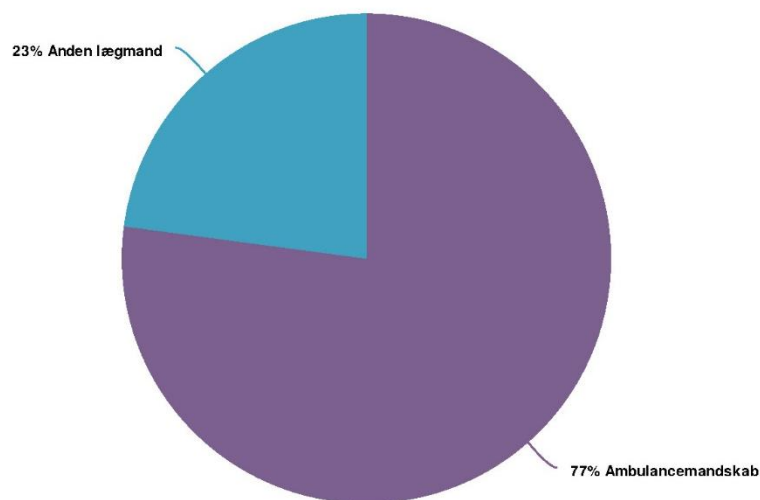
9. Var du den første, der påbegyndte hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

Value		Percent	Responses
Ja		18.0%	11
Nej		82.0%	50
Totals: 61			

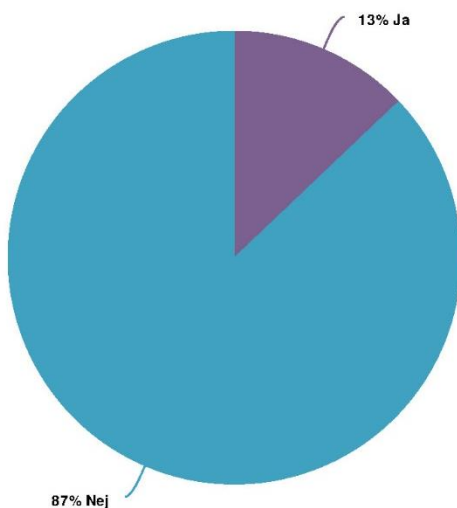
10. Hvem udførte hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

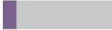

Value		Percent	Responses
Ambulancemandskab		77.1%	175
Anden lægmand		22.9%	52

Totals: 227

11. Afgav hjertestarteren stød (defibrillering) til personen med hjertestop før ambulanceankomst?

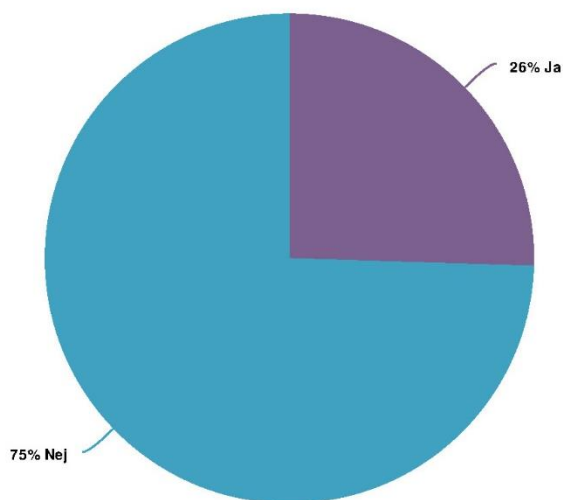

Value		Percent	Responses
Ja		12.9%	30
Nej		87.1%	202

Totals: 232

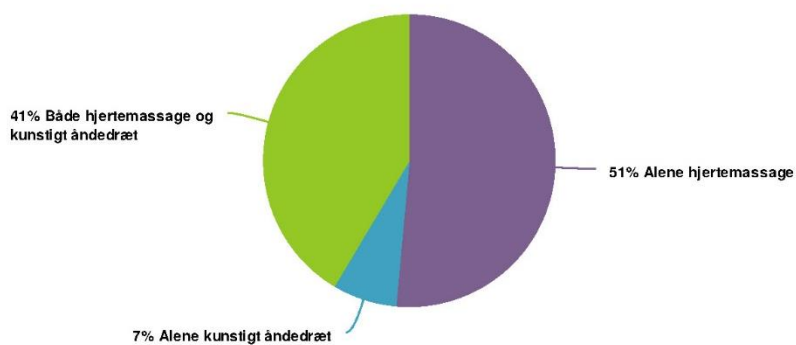

12. Medvirkede du til at udføre hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

Value		Percent	Responses
Ja		25.5%	70
Nej		74.5%	204
Totals: 274			

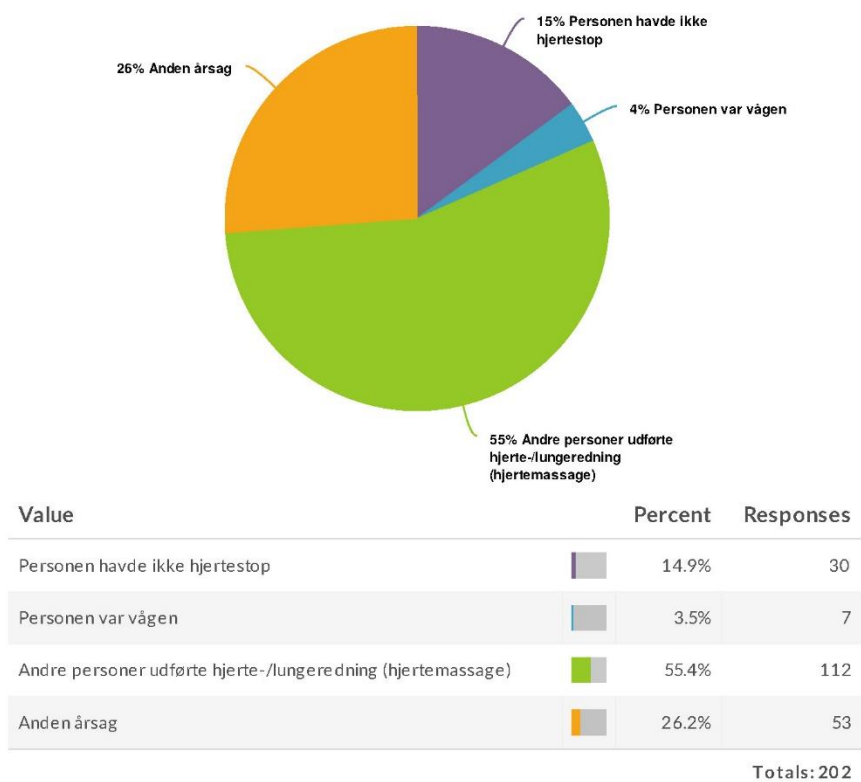
13. Hvilken type hjerte-/lungeredning udførte du?

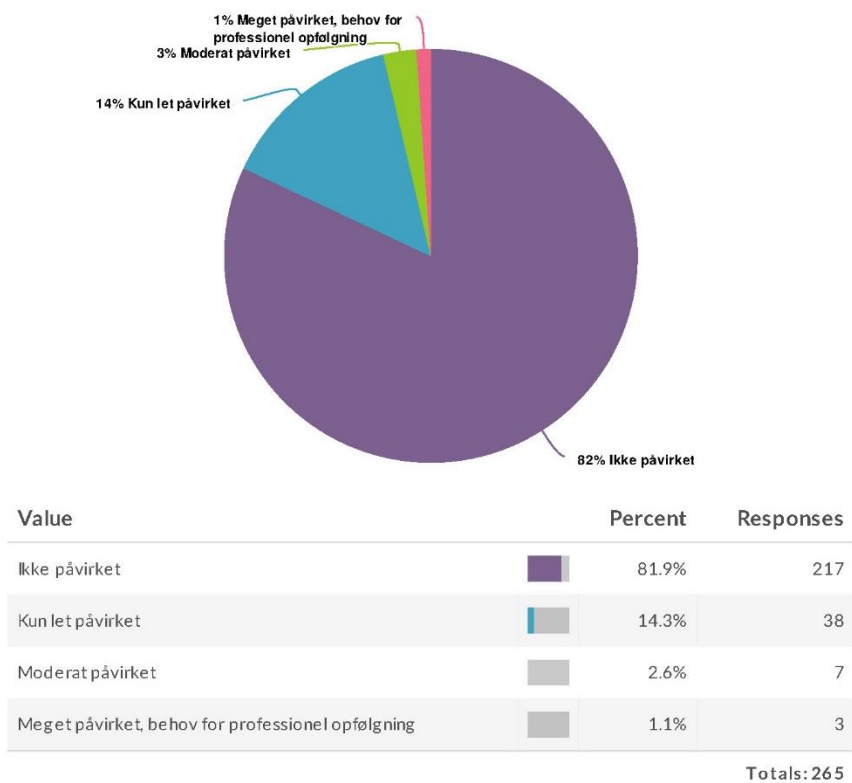
Value		Percent	Responses
Alene hjertemassage		51.4%	36
Alene kunstigt åndedræt		7.1%	5
Både hjertemassage og kunstigt åndedræt		41.4%	29
Totals: 70			

14. Hvorfor udførte du ikke hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

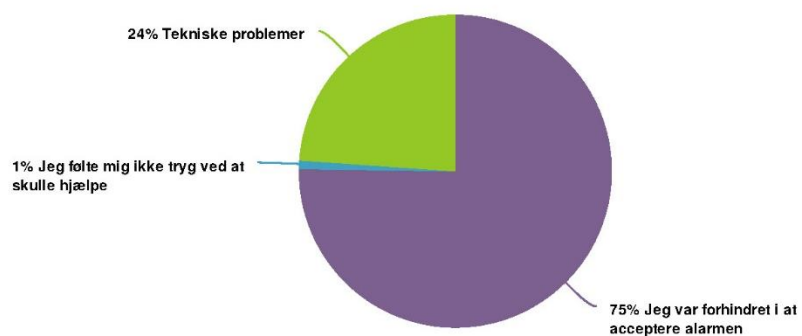

15. At hjælpe ved et hjertestop kan være psykisk belastende. Hvordan påvirkede hændelsen dig psykisk?

16. Hvad var årsagen til, at du ikke accepterede alarmerne?

Value		Percent	Responses
Jeg var forhindret i at acceptere alarmerne		75.3%	262
Jeg følte mig ikke tryk ved at skulle hjælpe		0.9%	3
Tekniske problemer		23.9%	83
Totals: 348			

This report is filtered
Only show: Response Submitted between July 1, 2018 and February 28, 2019 (inclusive)

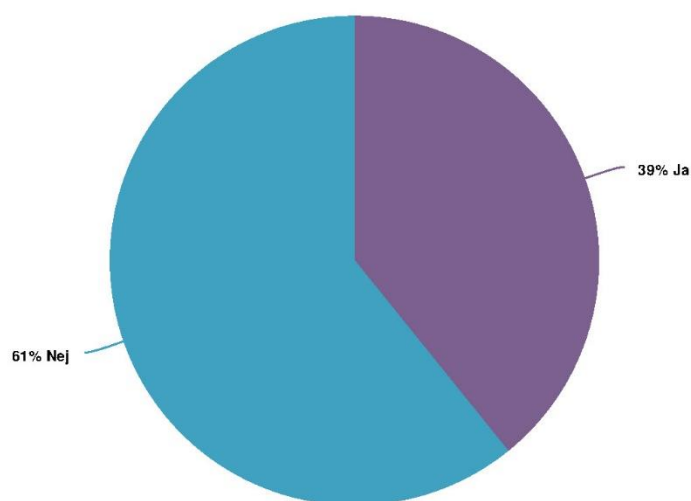
Report for DRL

Response Counts

Totals: 2,535

1. Accepterede du alarmen?

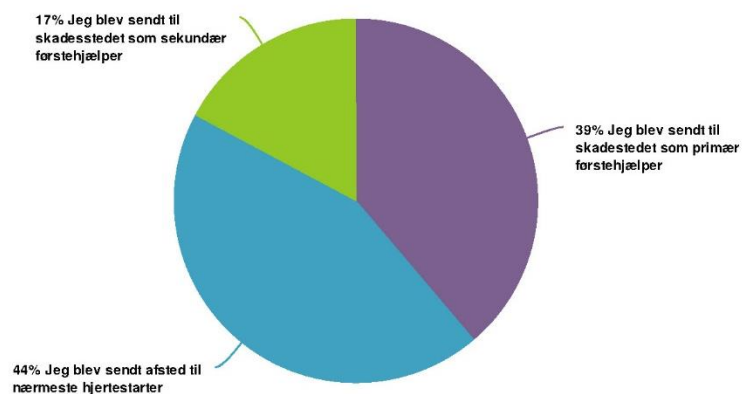

Value	Percent	Responses
Ja	39.2%	994
Nej	60.8%	1,540

Totals: 2,534

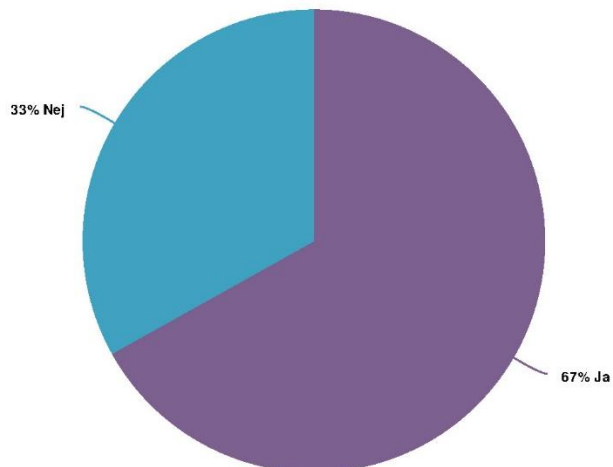

2. Hvilken opgave fik du tildelt?

Value		Percent	Responses
Jeg blev sendt til skadestedet som primær førstehjælper		38.8%	386
Jeg blev sendt afsted til nærmeste hjertestarter		44.0%	437
Jeg blev sendt til skadestedet som sekundær førstehjælper		17.2%	171
Totals: 994			

3. Lykkedes det at hente en hjertestarter?

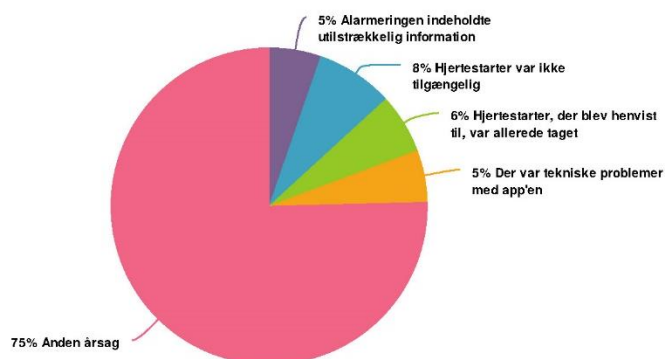

Value		Percent	Responses
Ja		66.9%	234
Nej		33.1%	116
Totals: 350			

Bilag 3 Report fra FirstAED – Region Syddanmark

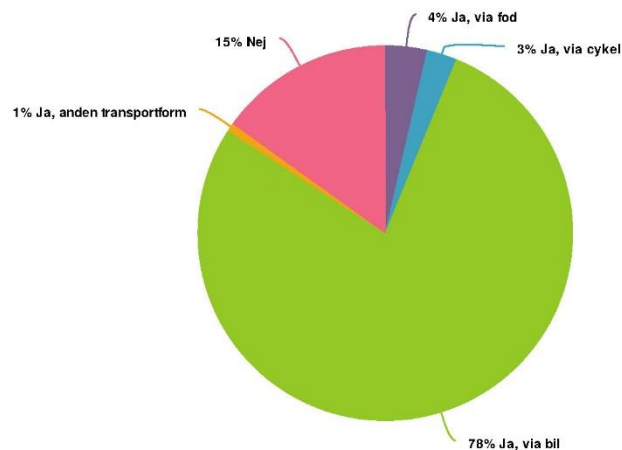
4. Hvorfor lykkedes det ikke at hente en hjertestarter?

Value	Percent	Responses
Alarmeringen indeholdte utilstrækkelig information	5.3%	6
Hjertestarter var ikke tilgængelig	7.9%	9
Hjertestarter, der blev henvist til, var allerede taget	6.1%	7
Der var tekniske problemer med app'en	5.3%	6
Anden årsag	75.4%	86

Totals: 114

5. Lykkedes det for dig at nå frem til personen med hjertestop?

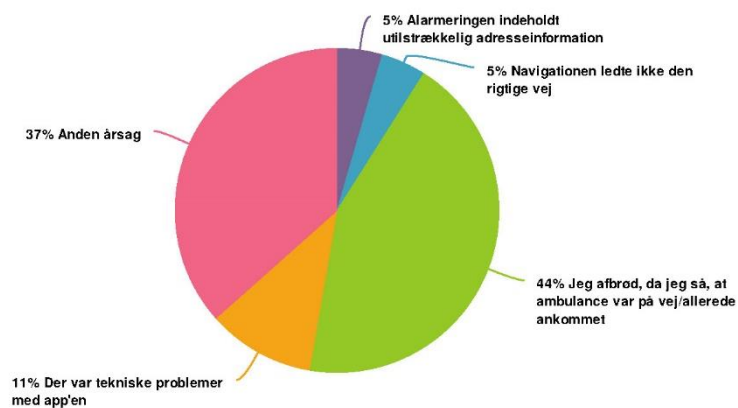

Value	Percent	Responses
Ja, via fod	3.6%	27
Ja, via cykel	2.6%	20
Ja, via bil	78.1%	591
Ja, anden transportform	0.7%	5
Nej	15.1%	114

Totals: 757

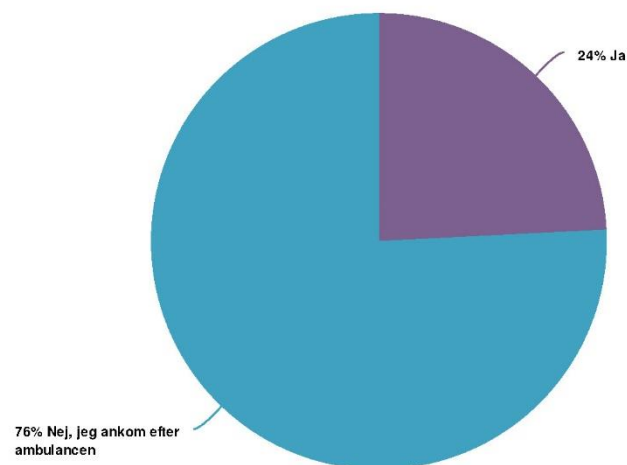
6. Hvorfor lykkedes det ikke at nå frem til personen med hjertestop?

Value	Percent	Responses
Alarmeringen indeholdt utilstrækkelig adresseinformation	4.5%	5
Navigationen ledte ikke den rigtige vej	4.5%	5
Jeg afbrød, da jeg så, at ambulance var på vej/allerede ankommet	43.8%	49
Der var tekniske problemer med app'en	10.7%	12
Anden årsag	36.6%	41

Totals: 112

7. Ankom du til personen med hjertestop før ambulancen/akutlægebilen?

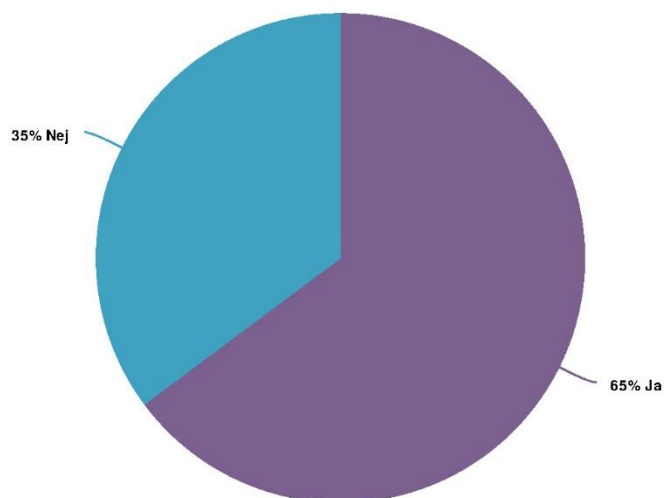

Value	Percent	Responses
Ja	24.2%	174
Nej, jeg ankom efter ambulancen	75.8%	544

Totals: 718

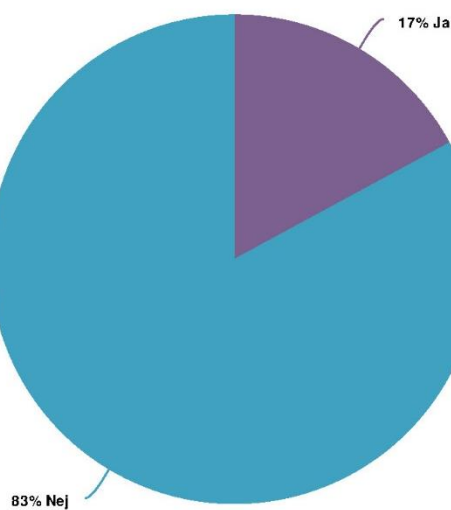

8. Var der påbegyndt hjerte-/lungeredning (hjertemassage) ved din ankomst?

Value		Percent	Responses
Ja		64.8%	416
Nej		35.2%	226
Totals: 642			

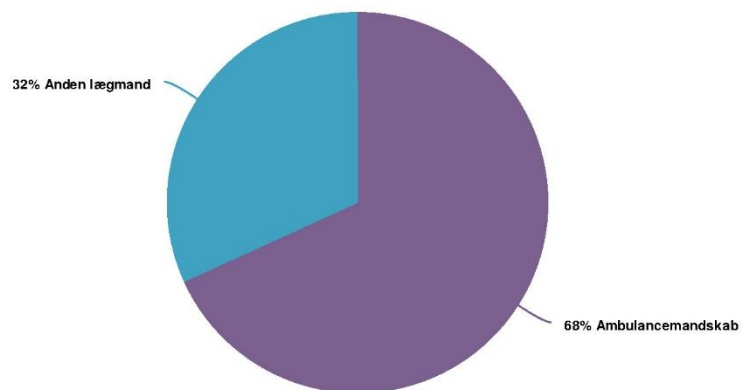
9. Var du den første, der påbegyndte hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

Value		Percent	Responses
Ja		17.1%	37
Nej		82.9%	180
Totals: 217			

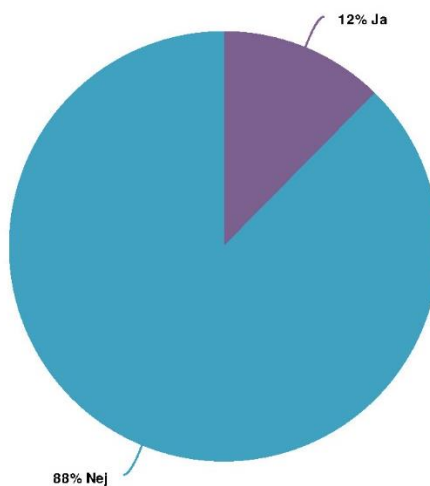
10. Hvem udførte hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

Value		Percent	Responses
Ambulancemandskab		68.2%	352
Anden lægmand		31.8%	164

Totals: 516

11. Afgav hjertestarteren stød (defibrillering) til personen med hjertestop før ambulanceankomst?

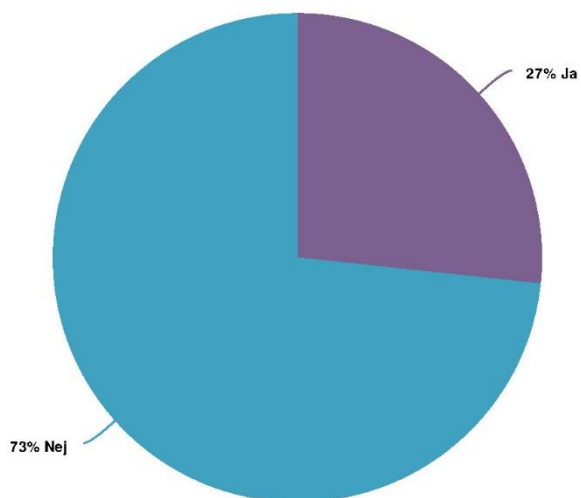

Value		Percent	Responses
Ja		12.4%	67
Nej		87.6%	475

Totals: 542

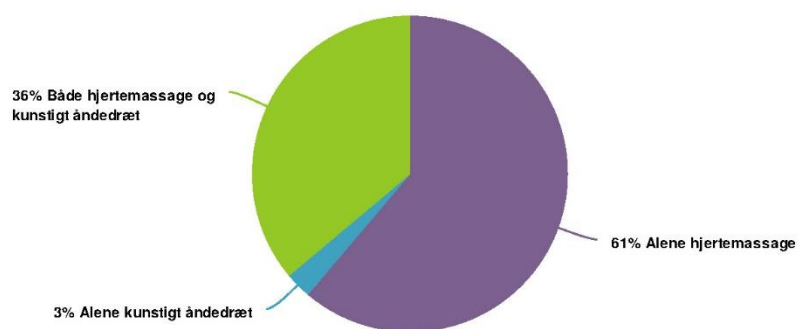

12. Medvirkede du til at udføre hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

Value		Percent	Responses
Ja		26.7%	183
Nej		73.3%	503
Totals: 686			

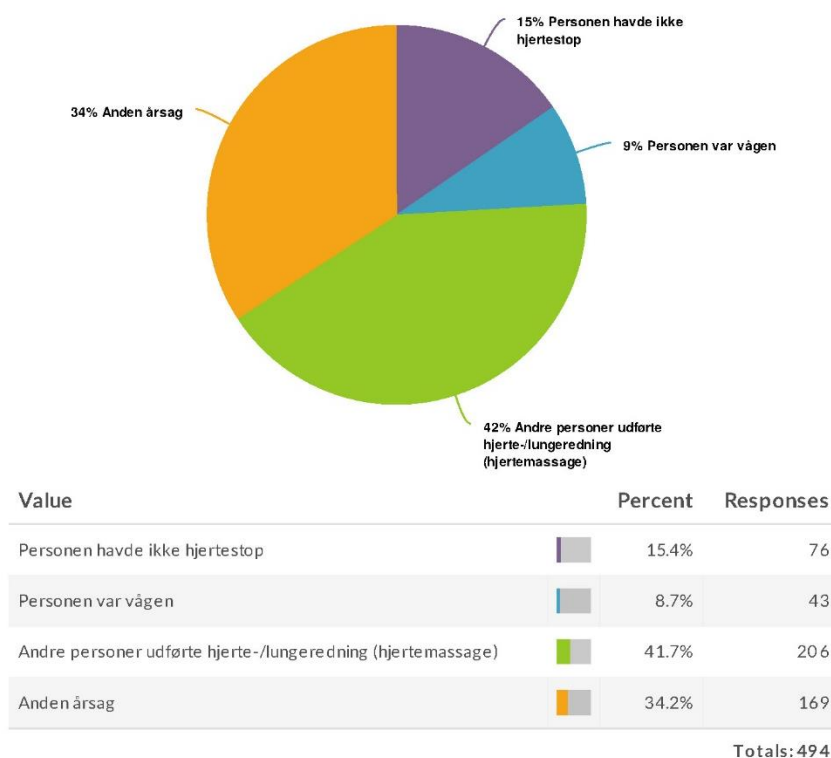
13. Hvilken type hjerte-/lungeredning udførte du?

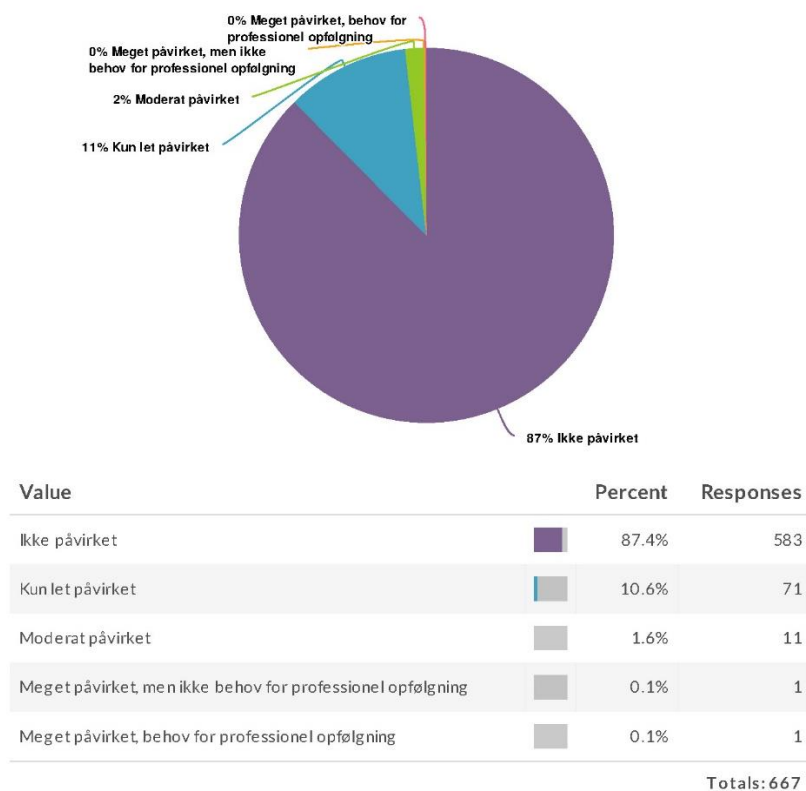
Value		Percent	Responses
Alene hjertemassage		61.2%	112
Alene kunstigt åndedræt		2.7%	5
Både hjertemassage og kunstigt åndedræt		36.1%	66
Totals: 183			

14. Hvorfor udførte du ikke hjerte-/lungeredning (hjertemassage)?

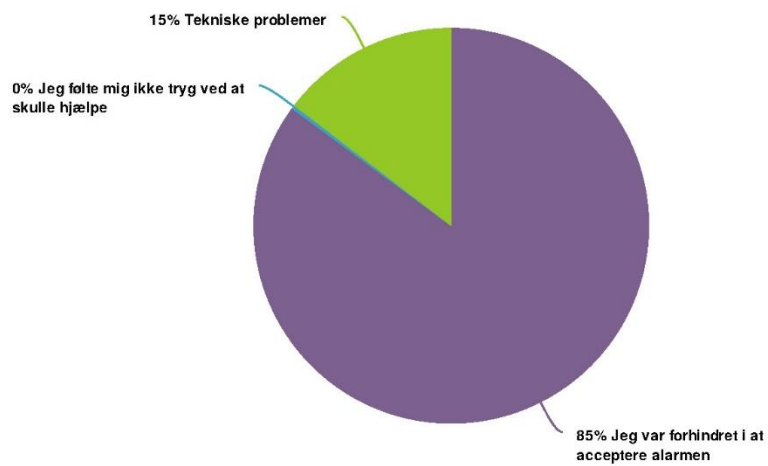

15. At hjælpe ved et hjertestop kan være psykisk belastende. Hvordan påvirkede hændelsen dig psykisk?

16. Hvad var årsagen til, at du ikke accepterede alarmen?

Value		Percent	Responses
Jeg var forhindret i at acceptere alarmen		85.2%	1,170
Jeg følte mig ikke tryk ved at skulle hjælpe		0.3%	4
Tekniske problemer		14.6%	200
Totals: 1,374			

FirstAED

Østifterne
støtter omtanke

REGION
Sjælland

Danmark Redder Liv c/o Dansk Folkehjælp - Brovejen 4 - 4800 Nykøbing Falster +45 70 220 230 info@redderliv.dk